

LUNDS
UNIVERSITET

Socialhögskolan

Realpolitik och moralpolitik under prostitutionsreformen i Nya Zeeland

Sandra Koivurinta

Kandidatuppsats SOPA63

VT 2017

Handledare: Anna Angelin

Abstract

Author: Sandra Koivurinta

Title: Realpolitik och moralpolitik under prostitutionsreformen i Nya Zeeland

Supervisor: Anna Angelin

Assessor: Lotti Ryberg Welander

The purpose of this bachelor's thesis was to examine potential moral politics and real politics in the process of prostitution reform, relating to regulation of the sex industry in New Zealand. The last draft of the prostitution reform bill, the latest updated Prostitution Reform Act 2003 and the bill's parliamentary readings were analysed through document analysis, inspired by perspective analysis. The main result of this research was that the Prostitution Reform Act 2003 seemed to be influenced by a blend of moral politics and real politics depending on feminist ideologies, and with the application of laws such as Immigration Act 2009 (clause 19), Social Security Act 1964 (clause 18) or the Health and Safety at Work Act 2015 (clause 10). Moral politics was most visible through ideological considerations and apprehensions regarding prostitution reform, as well as through clauses concerning additional rights and restrictions in the Prostitution Reform Act 2003, while real politics was based on aspects of the statement of purpose; to safeguard human rights of sex workers, protect sex workers from exploitation, promote the health and safety of sex workers, and to prohibit the use of persons under 18 years of age. Therefore, implying that the arguments and warrant for decriminalisation of the sex industry in New Zealand did not entail higher acceptance levels of the existence of sex work or sex work as labour work, but rather use of liberal governmentality as an attempt to improve the health and safety of existent sex workers. Furthermore, signifying that the legal approach was favoured as a political resolution based on harm reduction and an aim to support the health and safety of domestic, adult sex workers, rather than a moral acceptance or condemnation of the social phenomenon itself.

Key words: Decriminalisation, prostitution reform, real politics, moral politics, New Zealand, governmentality, feminism

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
Syfte	3
Frågeställningar	3
Begreppsanvändning	3
Förförståelse	4
2. Tidigare forskning	5
Fyra regleringsmodeller	5
Nya Zealands prostitutionskollektiv	7
Prostitutionsreformen i Nya Zealand	9
3. Relevans för socialt arbete	10
4. Metod	11
Kvalitativ dokumentanalys	11
Metodologiska överväganden	12
<i>Metodens förtjänster och begränsningar</i>	13
<i>Metodens tillförlitlighet</i>	13
Urval	14
<i>Sökvägar och avgränsningar</i>	14
Tillvägagångssätt	16
Forskningsetiska överväganden	17
5. Teoretiska perspektiv	17
Feministiska ideologier och prostitutionspolitik	17
<i>Radikalfeminism och kriminalisering av sexarbete</i>	18
<i>Liberalfeminism och avkriminalisering av sexarbete</i>	19
Michel Foucault och governmentality	20
<i>Governmentality</i>	21
6. Resultat och analys	22
Lagförslaget om prostitutionsreform	22
<i>Realpolitik</i>	25
<i>Moralpolitik</i>	26
Parlamentarisk debatt om lagförslaget	27
<i>Realpolitik</i>	29
<i>Moralpolitik</i>	32
Lagförslaget om prostitutionsreform respektive prostitutionsreformsakten	34
<i>Realpolitik</i>	36
<i>Moralpolitik</i>	38
7. Avslutande diskussion	39
Referenslista	41
Empiri	44
Bilaga 1 (Prostitution Reform Act 2003)	44

1. Inledning

Skulle du vilja att din dotter utför sexarbete är fel fråga, tänk om hon redan gör det; är hon trygg och skyddad? (Mac, 2016).

Över hela världen råder starka moraldiskurser om sexarbete, som förblir ett betydande hinder för avkriminalisering av sexarbete att komma upp på den globala politiska agendan. De flesta länders rättsordningar kring sexarbete omfattas även ofta av moralpolitik¹, genom en explicit ideologi grundad i ett symboliskt hjältemod². Denna moralpolitik kan sedan anses vara ägd av allmänheten, ogenomtränglig för fakta, benägen till plötsliga politiska åtgärder, med en emotionellt laddad språkanvändning (Abel, 2014). Total avkriminalisering ämnar däremot normalisera sexarbete genom att avlägsna social exkludering, undvika moralpolitik om sexindustrin samt behandla sexarbete som vilket yrke som helst. Detta genom att sträva efter en professionalisering av sexarbete, för att ge sexsäljare möjlighet till yrkesråd, förhandling med arbetsgivare och staten, stöd från organisationer samt erkännande för industrins legitimitet. Detta så att reglering kan gå under civilrätts- och arbetsrättslagar, snarare än strafflagar, och därigenom flytta fokus från moralpolitik till arbetsvillkor och arbetsrättigheter. Genom att behandla sexarbete som ett formellt arbete anses även exploaterande och missförhållanden inom sexindustrin kunna inskränkas, med hjälp av lagar kring arbetsrätt och civilrätt (West, 2000; Wijers, 2001). Oberoende rättsordning är sexsäljare trots det fortfarande ofta betraktade som avvikande genom att anses utmana samhällseliga normer om kön, sexualitet och sexuella relationer (Abel, 2014).

Nya Zealand var det första landet som avkriminaliserade hela sexindustrin med grund i mänskliga rättigheter (Abel, 2014), och har ingen reglering av sexindustrin genom strafflagar (Ministry of Justice, 2015). Nya Zealand har ett prostitutionskollektiv³, som bildades år 1987 och formades officiellt år 1989, som drev frågan om avkriminalisering genom påverkansarbete och utveckling av lagförslag med fokus på sexsäljares faktiska behov. År 1989 framlade prostitutionskollektivet sitt första lagförslag om reformering av prostitutionslagar, detta dock utan framgång. Efter 10 år av alltmer politiskt engagemang och samarbeten involverades tillslut några parlamentsledamöter i utformningen av det slutgiltiga lagförslaget om prostitutionsreformen. Detta lagförslag presenterades sedan för parlamentet år 1999, och hade sin första läsning i parlamentet år 2000. Efter tre läsningar röstades

¹ Enligt uppslagsverket *Oxford dictionary* är definitionen av *moral* bekymmer med principer om rätt eller felaktigt beteende och att hålla höga principer för korrekt uppförande, medan *politisk moral* definieras som etiken eller etiska normer av det offentliga eller politiska livet (Oxford dictionary, 2017a & 2017b)

² Symboliskt hjältemod innebär att ha karaktärsdrag av en hjälte, men enbart en symbolisk applicering av hjältemodet

³ Nya Zealands prostitutionskollektiv är en samhällsbaserad organisation som stöder *sexarbetare*s rättigheter, hälsa samt välbefinnande, och är driven av *sexarbetare* för *sexarbetare* (NZPC, u.å.a)

lagförslaget igenom med en röstmarginal. Lagförslaget översattes sedan till lagtext och trädde i kraft som prostitutionsreformsakten, *Prostitution Reform Act 2003* (Laverack & Whipple, 2010). Prostitutionsreformsakten granskas numera kontinuerligt av en specifik granskningskommitté, som garanterat ett evidensbaserat arbete av tillsyn och rapportering (Abel, 2014).

Trots denna reformeringsprocess är det fortfarande mer sannolikt att gatubaserade⁴ sexsäljare oftare blir marginaliserade av polismyndigheter, och oftare upplevt att en klient vägrat betala eller stulit pengar, samt fått utstå fysiska attacker, hot med fysiskt våld, kvarhållning mot sin vilja eller våldtäkt. Lagförslag om toleranszoner⁵ för gatusexarbete var därtill även aktuella i Nya Zeeland, genom Manukau City Council Bill (2010) i Auckland, på grund av moralpolitik om gatubaserade sexarbets påverkan på olägenheter för allmänheten (Abel, 2014). Denna syn argumenterar för att *åtmins- tone* göra gatubaserade sektorn osynlig, så att resten av populationen inte skall behöva *förolämpas* eller kränkas av synligt sexarbete. Detta trots att toleranszoner ökar osäkerheten och sårbarheten, ökar risken för isolering i mindre allmänna utrymmen och ökar risken för återvändo till arbete i hemlighet för gatubaserade sexsäljare (ibid). Detta specifika lagförslag nekades år 2015 efter andra läsningen i parlamentet (New Zealand Parliament, u.å.), för att lagstiftning inte ansågs hjälpa *problemet*, samt för att polismyndigheter redan har möjlighet att arresteras utan arresteringsorder om det sker oordnat eller oanständigt beteende och hot eller skada på egendom (New Zealand Parliament, 2015)

Då den gatubaserade sektorn av sexindustrin är synligast drar den till sig mest uppmärksamhet, som därutöver gör att moraldiskurser används som argument för gatubaserade sexsäljares uteslutning av sociala utrymmen (Abel, 2014). Detta kan i praktiken betyda att moralpolitik alltså är näst intill ofrånkomlig i samband med sexindustrin och sexarbete, oberoende rättsordning. Detta som därefter innebär att även i avkriminaliserade miljöer påverkas sexsäljares lagliga arbetsrättigheter fortfarande av implicit eller explicit moralpolitik. En idealt renodlad avkriminaliseringsmodell skall dock sträva efter att behandla sexarbete som vilket yrke som helst berättigat arbetsrättigheter, men på grund av varierande moraliska ideologier inom prostitutionspolitik försvåras denna behandling.

⁴ Användning av orden gatu- eller inomhusbaserat sexarbete hänvisar enbart till var initiala kontakten mellan sexsäljare och sexköpare sker eller skett

⁵ Toleranszoner är begränsningar av gatubaserat sexarbete till särskilda, oftast isolerade, områden

Syfte

Syftet med denna forskning är att analysera betydelsen av motpolerna moralpolitik och realpolitik⁶ i prostitutionsreformens lagförslag⁷, parlamentariska debatter om lagförslaget samt prostitutionsreformsakten i Nya Zeeland, för att granska dess påverkan på prostitutionsreformens utveckling.

Frågeställningar

1. Hurdana former av moralpolitik eller realpolitik synliggörs som grund för prostitutionsreformen?
2. Hur framkommer realpolitik respektive moralpolitik i lagförslaget om prostitutionsreformen, parlamentariska debatterna om lagförslaget och prostitutionsreformsakten?
3. Hur har realpolitiska respektive moralpolitiska argument om reglering av sexindustrin påverkat utformningen av målen för prostitutionsreformen?

Begreppsanvändning

För att undvika etiska dispyter angående definitioner används begreppet *sexsäljare* för personer som personligen utför sexuella handlingar för ersättning. Detta eftersom ordet prostituerad insinuerar en passivitet och att personen är något snarare än gör något. Medan ordet sexarbetare antyder att personen varaktigt arbetar inom sexindustrin och har försäljning av sex för ersättning som yrke. Trots att en del sexsäljare enbart sporadiskt säljer sexuella tjänster, alla identifierar inte med att vara arbetare och ordet yrke antyder på yrkeskunskap.

I förhållande till prostitutionsreformen i Nya Zeeland används däremot ordet *sexarbete*⁸ för försäljning av sexuella tjänster, för att reformen grundar sig i total avkriminalisering av sexindustrin och regleringsmodellen utgår från ett liberalfeministiskt perspektiv om behandling av sexarbete som

⁶ Ordet realpolitik härstammar från tyskan och betyder 'riktig' politik. Det är ett politiskt system baserat på landets praktiska överväganden och materiella faktorer, snarare än ideologiska, moraliska eller etiska idéer (Merriam-Webster, u.å.; Oxford dictionaries, u.å.)

⁷ Prostitutionsreformens lagförslag inkluderar lagförslagets kommittés rekommendationer och tillvägagångssätt. Lagförslaget inkluderade även en beskrivning av reglering genom legalisering och avkriminalisering i Australien, samt bekämpningsmodellen i Sverige. Sedermera, inkluderades förklaringar för tilläggsparagrafer, inlagor från andra parlamentsledamöter, bilagor om polisrapporter och en redovisning om besök i Australien för att undersöka regleringsmodellernas påverkan i New South Wales och Victoria, Australien. I denna forskning används därmed ordet *lagförslag* för att benämna både förarbeten och proposition (The Justice and Electoral Committee, 2002)

⁸ Enligt det radikalfeministiska perspektivet bör ordet sexarbete inte användas, för att det anses normalisera sexindustrin, därmed används ordet *prostitution* i direkt relation till radikalfeministiska perspektivet

arbetskraft⁹ (Wahab & Abel, 2016). Val av definition för *sexarbete* i relation till Nya Zealands sexindustri grundar sig i att Nya Zealand som land utgår från avkriminalisering av sexarbete och reglering av sexarbete som arbetskraft. Bland annat genom att de avskaffat all aktivitet med direkt samband till sexarbete och sexindustrin från strafflagen (Ministry of Justice, 2015: Section 146-149A), men kriminaliserar fortfarande utnyttjande, tvång och övergrepp. Detta genom strafflagar kring olika former av människohandel (ibid: Section 98D), så som människohandel vid utnyttjande eller tvång till prostitution eller andra sexuella handlingar (ibid: Section 98D:4) eller handel av människor under 18 år för sexuellt utnyttjande (ibid: Section 98AA), samt genom strafflagar kring bland annat sexuellt umgänge med samtycke påtvunget genom hot (ibid: Section 129A) och prostitution av personer under 18 år enligt prostitutionsreformsakten del 23(1) (ibid: Section 144A:4). En mer djupgående analys av sexindustrins samband med andra samhällsfenomen, så som sexhandel, sexuella övergrepp, eller radikalfeministiska synen på *prostitution* som tvång per definition¹⁰ är därmed utanför detta forskningsomfång.

Förförståelse

Efter ett möte med en sexsäljare som arbetat under kriminaliserade och avkriminaliserade förhållanden uppkom ett intresse för prostitutionspolitik och regleringsmodeller för sexindustrier. Denna person förespråkade avkriminalisering på en global nivå och hade kunskapsrika argument för andra regleringsmodellens brister för sexsäljares arbetsskydd, hälsa och säkerhet. Efter besök i Nya Zealand synliggjordes även den liberalfeministiska grunden för landets specifika avkriminaliseringsmodell och hur argument baserade på personlig moral var styrande i flera offentliga och privata debatter kring prostitutionsreformen. Därför har denna forskning till viss mån påverkats av liberalfeministiska argument för avkriminalisering, och mot total kriminalisering. Det är en orsak till att 5. Teoretiska perspektiv, ”Feministiska ideologier och prostitutionspolitik”, har en liberalfeministisk infallsvinkel vid förklaring av radikalfeministiska synen på kriminalisering av prostitution. Denna förförståelse är dock enbart riktad mot en kontextspecifik, politisk nivå av prostitutionsreformen i Nya Zealand och reflekterar därmed inte en generaliserad ideologi om prostitutionspolitik överlag.

⁹ Liberalfeministiska perspektivet på *sexarbete* och reglering av sexindustrin redovisas i 5. Teoretiska perspektiv

¹⁰ Radikalfeministiska perspektivet på *prostitution* och behov för eliminering av sexindustrin redovisas i 5. Teoretiska perspektiv

2. Tidigare forskning

För att hitta tidigare forskning användes sökmotorerna LubSearch samt Google Scholar, därefter genomfördes en försäkringskontroll om att artiklarna är publicerade genom vetenskapligt granskade tidskrifter. Sökorden som användes var *sex industry*, *sex work*, *prostitution*, *impact of prostitution laws*, *legal approaches to prostitution*, *regulation*, *decriminalisation of sex work*, *New Zealand prostitution reform*, *New Zealand prostitutes' collective*, *New Zealand model*, *Swedish model*, *human rights*, *labour rights*, *moral politics* och *feminism*. Därefter lästes grundläggande information om olika rättsordningar för sexarbete, i relation till moralpolitik och realpolitik. I och med att ingen tidigare forskning har analyserat Nya Zealands prostitutionsreform av kontraster mellan moral och realpolitik, gjordes en avgränsning till feminism i förhållande till sexarbete, konsekvenser av olika former av reglering av sexarbete efter millennieskiftet samt avkriminaliseringens effekt i Nya Zealand. Detta för att få ett globalt och nationellt perspektiv på forskningssyftet om arbetsförhållanden beroende på rättsordning, moralpolitik beroende på feministiska ideologier och effekten av prostitutionsreformsakten på arbetsförhållanden inom sexindustrin i Nya Zealand.

Fyra regleringsmodeller

Reglering av sexarbete kan indelas i fyra olika modeller: totalförbud, bekämpning, legalisering och avkriminalisering. Totalförbud kriminaliserar alla involverade parter i sexindustrin, medan avkriminaliseringsmodellen avkriminaliserar alla involverade parter i sexindustrin (West, 2000). Det är dock viktigt att ha i åtanke att flera länder har en blandning av dessa regleringsmodeller. Avkriminalisering kan exempelvis ha flera betydelser, att ingen lag appliceras på kommersiellt sex¹¹ eller att ingen strafflag appliceras, att kommersiellt sex skall vara tillåtet under särskilda former eller att kommersiellt sex skall regleras likt yrken med liknande funktioner (Overs & Loff, 2013).

Enligt den renodlade avkriminaliseringsmodellen bör sexarbete erkännas som arbetskraft och tjänstearbete, samt bör sexsäljare tillåtas arbeta under samma anställnings- och juridiska rättigheter som vilken annan yrkesgrupp. Avkriminalisering anses därpå som det enda sättet att beskydda mänskliga rättigheter för sexsäljare genom att erbjuda arbetsskydd (Abel, 2014). Bekämpningsmodellen är däremot en modifierad version av totalförbud, som grundar sig i att avkriminalisera sex-

¹¹ Kommersiellt sex är en samlingsterm för försäljning av handlingar, eller tjänster, med sexuell innebörd för de inblandade parterna. De vanligaste formerna enligt Östergren (2010: 47) är ”pornografi, prostitution, striptease/posering och telefonsex”

säljare men kriminalisera tredje parter. Detta för att prostitution anses vara sexuellt utnyttjande samt tvång per definition, och därigenom ett brott mot kvinnors mänskliga rättigheter för att sexsäljare anses vara kvinnliga offer inför könsmaktsordningen (West, 2000). Bestraffning sker därmed gentemot alla tredje parter som rekryterar, drar vinning, stöder eller organiserar prostitution. Förbud finns mot att rekrytera, ge medhjälp, hantera en bordell, uthyra lokaler, göra inköp, koppleri och att leva på inkomster från sexsäljare (ibid).

Bekämpningsmodellen kan alltså göra prostitution indirekt olagligt. Detta eftersom varje typ av arbete behöver någon form av organisation, för att hyra ett utrymme, ha samarbeten med kollegor, tid till förhandlingar eller sluta anställningsavtal. Det professionella så väl som privata livet begränsas bland annat för att två sexsäljare som tillsammans hyr en lägenhet utsedd för prostitution kan åtalas som varandras hallickar. Organisationer avsedda att förbättra arbetsvillkor kan även åtalas för att uppmuntra prostitution och samboende kan åtalas för att vara en hallick eller vinstdrivande tredje part (West, 2000). Dessutom gör bekämpningsmodellen ofta att sexsäljare väljer mindre synliga kontaktvägar med klienter som försvårar förhandsbedömning av klienter samt höjer den emotionella stressnivån (Abel, 2014). Samtidigt som kriminalisering av prostitution möjliggör kränkningar av sexsäljares rättigheter samt misshandel och utnyttjande av bordellchefer, strippklubbägare och klienter (Harrington, 2012).

Det sociala och juridiska icke-erkännandet av sexarbete som arbetskraft hindrar uppnåendet av arbetsvillkor som respekterar lagstadgade miniminormer. Detta gör att sexsäljare inte har verklig förhandlingsmakt över arbetsvillkor, eftersom de inte kan lämna in klagomål eller rapportera om missförhållanden till rättsliga myndigheter. Även om lagar om koppleri anses skydda sexsäljare mot exploatering, är deras främsta effekt isolering av kvinnliga sexsäljare. Detta i och med att dessa lagar gör det omöjligt för sexsäljare att bland annat dela en lägenhet med en annan vuxen person eftersom denne automatiskt skulle bli ansvarig för åtal som hallick. Detta utgör sedan ett brott mot rätten till privatliv, samt marginaliserar kvinnliga sexsäljare (Comte, 2014).

Enligt legaliseringsmodellen tolkas sexarbete som ett hot mot folkhälsan och den allmänna ordningen. Trots det accepterar modellen sexarbets existens, men ger ändå inga lagliga rättigheter till eller statligt skydd för sexsäljare. Legalisering av sexarbete är följaktligen statlig reglering av sexindustrin för att möjliggöra kontroll av *hotet* mot allmänna ordningen och folkhälsan. Detta genom bland annat obligatorisk registrering, obligatoriska hälsokontroller, förbud att arbeta utanför specifika områden, förbud att värva, obligatoriska tillståndssystem och reglering beroende på nationalitet och uppehållstillstånd. Om sexsäljaren sedan inte beviljas tillstånd eller inte uppfyller kraven kan denne bland annat bestraffas med böter, fängelse eller deportering (West, 2000). Sexarbete är därmed kontrollerat genom förordningar och sanktioner av intresse för den allmänna ordningen, den allmänna

moralen, folkhälsan, offentlig sedlighet, maskulina behov, behov att skydda *anständiga* kvinnor, skattebetalning och minimering av sexarbets synlighet. Tvångsregistrering hos polisen kan sedan göra det svårt för sexsäljare att komma in i länder eller arbeta inom andra fält. Dessutom skapar det en skillnad mellan illegala och legala former av sexarbete, där flera kvinnor inte vågar registrera sig på grund av stigmat eller inte kan på grund av deras illegala status i landet. I båda fallen hamnar oftast dessa kvinnor i illegala kretsar med de mest negativa förutsättningarna (ibid).

De mest kända modellerna för avkriminalisering respektive bekämpning är Nya zeeländska modellen med en liberal prostitutionspolitik om avkriminalisering av sexindustrin, och svenska modellen med en liberalauktoritär prostitutionspolitik om bekämpning av sexindustrin. De kontrasterande regleringsmodellerna om prostitutionspolitik hävdar båda feministiskt och internationellt stöd för regleringssystemens värdighet. På så vis kan prostitutionspolitiken analyseras som moralpolitik då båda kontrasterande prostitutionerreformer kan anses som nationella framsteg mot progressivitet och jämställdhet (Harrington, 2012).

Enligt förespråkare för Nya Zealands modell är liberalism grunden för prostitutionsureformen genom principer om respekt för mångfald, valfrihet och mänskliga rättigheter. Medan förespråkare för Sveriges modell anser att prostitution måste förkastas för att uppnå och försvara principer om rättslig, politisk, ekonomisk och social jämlikhet. Detta för att det anses vara en del av en exploaterande global industri med grund i känslomässigt oengagerade former av manlig sexualitet som bygger på idén om att kvinnor är varor som kan köpas, säljas och sexuellt utnyttjas av män. På så vis kan dessa regleringsmodeller symbolisera prostitutionspolitik i olika liberala välfärdssamhällen med utgångspunkt i frihet och individuellt ansvar, förutsatt att fria personer tar hand om och tar ansvar över sin egen välfärd, och bekräftar lokala könsnormer (Harrington, 2012).

Nya Zealands prostitutionskollektiv

Nya Zealands prostitutionskollektiv formades 1987, officiellt 1989, med mål att förändra lagarna som ansågs begränsa frihet och självkontroll, samt med syfte att bekämpa diskriminering av sexindustrin (Laverack & Whipple, 2010). Som svar på HIV och aids-krisen under 80-talet fick Nya Zealands prostitutionskollektiv från och med 1988 stöd och finansiering från hälsodepartementet, numera kallad hälsoministeriet. I enlighet med det internationella, hälsofrämjande, avtalet Ottawa Charter gavs sedan sexarbetarsamfund utrymme att engagera sig i strategier för säkrare sex, så som utdelning av kondomer. Men Nya Zealands prostitutionskollektiv var mer än en hälsofrämjande och hälsoupplysande organisation, och år 1989 påbörjades politisk aktivitet om en prostitutionreform, samt för att öka medvetenhet om skador som orsakades av prostitutionslagarna i Nya Zealand. Dessutom

utvecklades nära samarbeten med folkhälsoforskare, för att säkerställa att presenterade argument för avkriminalisering alltid var evidensbaserade. Nya Zealands prostitutionskollektiv började därigenom utveckla trovärdighet i offentliga arenor, som ökade ännu mer för att de var en statligt finansierad organisation (Abel, 2014). Det är därför svårt att jämföra Nya Zealands prostitutionskollektivs roll i landet med andra sexarbetarorganisationer i andra västerländska länder, exempelvis för att Nya Zealands land är ett litet land med begränsat utrymme för mer än en sexarbetarorganisation och en agenda (ibid).

Nya Zealands prostitutionskollektiv var alltså en nyckelspelare för att avkriminalisering kom upp på den politiska agendan i landet. Detta genomfördes genom effektivt nätverkande samt framgångsrika kampanjer om lagförändring (Abel, 2014). Nya Zealands prostitutionskollektiv fick stöd från högt uppsatta parlamentsledamöter från olika politiska partier, som förespråkade avkriminalisering i parlamentet. Genom effektivt nätverkande med advokater och andra inflytelserika personer utvecklades utkastet om prostitutionsreformslagförslaget för avkriminaliseringen av sexindustrin. Propositionen överlämnades sedan till riksdagen år 2000, genomgick tre läsningar och återvände till det särskilda utskottet två gånger där inlagor hördes och ändringar gjordes (ibid).

Under parlamentariska debatter om lagförslaget om prostitutionsreformen framkom parlamentsledamöters egna berättelser om försäljning och köp av sexuella tjänster, men få debatter fokuserade på en problematisering av konsumenter och sociala könsrelationer inom sexindustrin. Parlamentsledamöter som motsatte sig lagförslaget argumenterade för att parlamentet inte bör tolerera kommersialisering av sex, att fler unga kvinnor och speciellt unga Maorikvinnor skulle dras in i prostitution om prostitutionsreformens lagförslag passerades och att en prostitutionsreform skulle leda till en ökning av sexindustrin och därigenom resultera i en ökning av människohandel och barnprostitution. De som stödde lagförslaget betonade däremot skademinimering och menade att det inte innebar en tolerans för sexindustrin om prostitutionsreformen skulle passeras (Harrington, 2012).

Motståndare för propositionen ansåg att lagen skulle normalisera sexarbete som hävdades vara fel och emot bibliska läror. Enligt 56 feministiska inlagor var enbart 16 emot avkriminalisering, med argument om att sexarbete var en indikator om könsojämlikhet. Men en växande opposition i parlamentet återspeglades ändå i röstmarginalen efter varje läsning, första läsningen hade 87 emot 21 röster för år 2000, 64 emot 56 för år 2002 och 60 emot 59 med en röstnedläggning år 2003 när prostitutionsreformsakten passerades och avkriminalisering av sexarbete blev en verklighet i Nya Zealands land (Abel, 2014; Laverack & Whipple, 2010).

Prostitutionsreformen i Nya Zealand

Forskning genomförd innan avkriminaliseringen i Nya Zealand påvisade en industri sårbar för exploatering, tvång, utnyttjande och våld. Innan prostitutionsreformsakten trädde i kraft var sexarbete inte totalt kriminaliserat i Nya Zealand, men all verksamhet i samarbete med sexarbete var kriminaliserat, så som värvning, att leva på vinster från sexarbete, upphandling eller att driva en bordell. Detta gjorde det nästintill omöjligt att arbeta som sexsäljare utan att begå brott som kunde medföra kriminella konsekvenser. All kontakt mellan sexsäljare och klienter, bordellchefer, vårdare för klienter med funktionshinder eller andra, var olaglig, hemlig och genomfördes under rädsla för att bli gripen (Abel, 2014). Innan prostitutionsreformsakten 2003 var det även kriminaliserat att erbjuda sexuella tjänster för ersättning, leva på inkomster från sexarbete, bordelluppehåll eller koppleri, men inte att betala för sexuella tjänster. Prostitutionsreformsakten avkriminaliserade sedan dessa aktiviteter, samtidigt som det krävdes en utveckling av arbetssäkerhet och hälsa inom sexindustrin (Harrington, 2012).

På Nya Zealand råder numera en syn om att det finns en befintlig efterfrågan av sexuella tjänster, snarare än att regleringar och lagstiftning skulle generera eller förminska efterfrågan av sexuella tjänster. Nya Zealands liberala prostitutionspolitik grundar sig även i en syn om individuella val och begränsade statliga ingripanden i sexmarknaden. Staten ingriper därför enbart ifall klienter vägrar bära kondom, om det sker värvning av sex från minderåriga eller vid våldsfall. Reglering och hantering av sexindustrin har således skademinimering som mål, samt att främja hälsomedvetna sexsäljare med individuell frihet och eget ansvar (Harrington, 2012).

Prostitutionsreformsakten i Nya Zealand kan argumenteras vara representativ för en ideal avkriminaliseringsmodell, eftersom den utvecklades och granskades i samråd med sexsäljare samt har som huvudsyfte att beskydda sexsäljares mänskliga rättigheter (Abel, 2014). Efter att prostitutionsreformsakten trädde i kraft har dessutom alltfler sexsäljare kunnat rapportera om våld och andra missförhållanden till polismyndigheten (Harrington, 2012), trots att sexarbete ännu är stigmatiserat i Nya Zealand. Denna ökade benägenhet att rapportera till polismyndigheter kan grunda sig i att de inte behöver vara rädda att bli arresterade. Trots detta rapporteras det fortfarande att polismyndigheten är sexsäljares största hot mot välmående och säkerhet (Wahab & Abel, 2016), och de allra största hälso-riskerna anses uppstå på grund stigmatisering av sexarbete som bland annat skadar sexsäljares emotionella hälsa (Harrington, 2012). I Nya Zealand är sexsäljare som arbetar inomhus relativt osynliga, och kan därmed flyga under radarn för moraliskt fördömande, medan sexsäljare inom den gatubaserade sektorn inte har undgått uppmärksamhet, och upplever därför fortfarande stigmatisering i och

uteslutning från sociala utrymmen (Abel, 2014).

Det står uttryckligen i del 3 av prostitutionsreformsakten 2003 att prostitutionsreformens syfte är avkriminalisering utan att godkänna eller ge moraliska påföljder för prostitution eller dess användning. I del 42-45 står det hur lagen bör ses över inom de fem första åren och som en del av denna översyn skall en bedömning göras av lämpliga medel för att hjälpa personer undvika eller sluta arbeta som sexsäljare. Detta påstående antyder att sexsäljare anses vara offer eller sjuka, och att de arbetar ofrivilligt inom sexindustrin. Detta motsäger alltså en av grunderna för avkriminalisering där sexarbete skall ses som vilket arbete som helst. Lagen kan därigenom anses rekonstruera individer och deras handlingar. Människor uppmuntras till självstyre och rationalitet, medan moraliska undertoner fortfarande genomsyrar prostitutionsreformen (Abel, 2014).

Enligt Wahab och Abel (2016) har prostitutionsreformen i Nya Zeeland format ordval och språkbruk, så som föreställningen om utbyte av sexuella tjänster för ersättning som en typ av arbetskraft. Tanken om sexarbete som arbetskraft utesluter emellertid inte berättelser om utnyttjanden, kränkande särbehandling och stigma (ibid). Socialarbetare i Nya Zeeland ger exempelvis erkännande till sexarbete som arbetskraft, medans moralpolitik genomsyrar berättelser om sexsäljare som utnyttjade offer (Wahab & Abel, 2016). Allt fler socialarbetare i Nya Zeeland har exempelvis ett radikal-feministiskt perspektiv på prostitution, och likställer därigenom sexarbete med sexhandel. Följaktligen kan en slutsats dras om att Nya zeeländska socialarbetares insikt om sexsäljares liv enbart är partiell och begränsad. Därmed är socialarbetares engagemang med personer inom sexindustrin starkt beroende av moralpolitik, lag och reglering (ibid).

3. Relevans för socialt arbete

Uttalanden och föreställningar om sexarbete och sexindustri är starkt beroende av rådande moralpolitik och feministiska perspektiv. I Nya Zeeland råder en statlig liberalfeministisk politisk diskurs i förhållande till sexarbete, som bland annat möjliggjorde prostitutionsreformens utveckling. Nya zeeländska socialarbetares syn på sexarbete grundar sig däremot fortfarande i flera varierande feministiska diskurser, så som marxism, liberalism, radikalism och sex-radikalism (Wahab & Abel, 2016). Det är viktigt att poängtera att socialarbetare och myndigheter oftast är i kontakt med personer inom sexindustrin som har olika former av besvär, medan de sällan har kontakt med medelklass, utbildade och nyktra sexsäljare som har tillgång till resurser och andra former av privilegium (Wahab & Abel, 2016).

Socialarbetare har haft en långvarig historia av arbete med sexsäljare, bland annat genom metoder inriktade på arresteringar för *sexsäljares egna bästa* som kan anses bryta mot etiska koder och använda strukturellt våld med förespegling av att hjälpa. Detta förhållningssätt kan sedan förstärka föreställningarna inom sexindustrin om socialarbetare som agenter för social- och moralkontroll, samt portvakter för tillgång till socialtjänster, exempelvis genom makt att omhänderta barn eller neka sociala förmåner. Ingripanden med förespegling av att hjälpa har även länge förekommit inom andra områden av socialt arbete med marginaliserade grupper. Ingripanden mot personer som betraktades som fattiga kanske var grundat i altruism, men även för att fattigdom ansågs vara ett resultat av individuella tillkortakommanden. Vidare ansågs borttagandet av barn från ursprungsbefolkningar vara på grund av brister i föräldraskapsmetoder om de inte instämde med normer från västerländsk, vit kultur. Därför är det viktigt med en flerdimensionell praktik inom socialt arbete, i linje med kontinuerliga förändringar på individ-, samhälls- och systematisk nivå (Wahab & Panichelli, 2013), som synliggör användning av bland annat moralpolitik och politiska ideologier i val av arbetsmetoder.

4. Metod

Kvalitativ dokumentanalys

För att analysera realpolitik och moralpolitik i lagförslaget om prostitutionsreformen och prostitutionsreformsakten i Nya Zeeland användes en blandad kvalitativ forskning med inspiration från perspektivanalys, samt inslag av diskursanalys. Detta val om en kvalitativ forskningsansats gjordes för att denna metod fokuserar på att analysera texter med särskilda syften genom att begripliggöra samhällspåverkan, förmedla budskap och skapa föreställningar om samhällsstrukturer (Boréus, 2011: 157f).

Denna forskning använde diskursanalys med fokus på Winther Jørgensen och Phillips (2005: 7) definition om en diskurs som ett sätt att resonera om och förstå delar av världen. Analys av fenomen och diskurser samt människors ordval och konstruktioner har även koppling till kvalitativ forskning som lägger vikt vid ordval, uppfattningar och tolkningar av en ständigt föränderlig social verklighet som är konstruerad av människor (Bryman, 2011: 40f). På grund av svårtydigheten i forskningsämnets terminologi utfördes en analys på kontextuella ordval och diskurser för att få insikt i orsaksfaktorer för textutformning och uttalanden. Sedermera användes en retorisk analys på ordval i det empiriska materialet genom att analysera underliggande känsloladdade uttryck och diskurser (Ahrne & Svensson, 2011: 163). Att uppmärksamma retoriska detaljer krävde analytisk medvetenhet om hur

argumenten konstruerats, med fokus på argumentationsstrategier och taktiker så som ”förhandsformulering” där olika motargument tänkts igenom innan grundargumentet presenterats (Bryman, 2011: 480f).

Perspektivanalys, som ofta kan relateras till kontroversstudier och diskursanalys, användes sedan för att identifiera olikheter i problemversioner, samt belysa konflikter mellan samhällliga aktörer. Olika aktörer kan exempelvis peka ut bärare av problemet, eller ge olika grad av auktoritet till perspektiv. Detta preciserades genom att besvara frågor om problemperspektivets olika förhållningssätt till orsak och samband. Genom perspektivanalys klarlades hur olika aktörer anser att perspektivet hänger samman, vad som anses åstadkomma problemet och om något anses osynliggöras (Jönson, 2010: 38).

Problemperspektiv åsyftar en helhet av problemets orsaksfaktorer, omfattning och lösningar, samt olika illustrationer som används för att beskriva problemet, så som metaforer, slagord eller typexempel (Jönson, 2010: 25f). Genom perspektivanalys kan sedan situationer där vetenskapliga argument kommer i konflikt med varandra synliggöras. Tolkningarna förenas därefter ofta med ekonomiska, politiska och moraliska förhållningssätt samt förslag på tillvägagångssätt (Jönson, 2010: 63f). En vetenskaplig observation är därför enbart en del av en helhet, beroende på teoretiska föreställningar, utgångspunkt och metodval (ibid: 65f). I och med att synen på reglering av sexindustrin varierar beroende på förhållningssätt och utgångspunkt kan det anses vara en kontrovers där vetenskapliga argument förmodligen kommer stå i konflikt med varandra. Detta argument, om sexindustrin som kontrovers, står till grund för metodval, samt perspektivval om två kontrasterande teoribildningar inom feministisk ideologi.

Metodologiska överväganden

En blandad kvalitativ dokumentanalys valdes för att en formell, renodlad diskursanalys inte ansågs inbegripa alla aspekter av forskningssyftet, bland annat på grund av betoning om att en diskurs ibland innebär ett förnekande av icke-diskursiva verkligheter (Nilsson, 2008: 64f). Kvinnokroppen är exempelvis inte en diskurs på grund av sin materialitet, men den finns fortfarande inte i ett icke-diskursivt vakuum. Upplevelser så som sexuell njutning eller kroppsberöring förmedlas fortfarande genom språket. Kroppsliga upplevelser saknar därigenom mening och betydelse tills de fått språklig form (ibid).

Metodens förtjänster och begränsningar

Den kvalitativa forskningsansatsen gav utrymme för analys av fenomen och konstruktioner, möjlighet att problematisera begrepp och kunskap samt redskap för att förstå ord, kontexter och samhällspåverkan, vilket var denna forsknings strävan (Boréus, 2011: 157ff).

Kvalitativ forskning kan ibland upplevas som väldigt subjektiv, vilket bearbetades genom att koda viktiga begrepp och teman, samt göra en differentiering mellan data och förförståelse. Trots det är forskaren själv ofta ett redskap inom kvalitativ forskning, som gör objektiviteten svåruppnåelig. Detta behandlades genom att försöka särskilja dokumentinnehåll och analys med teoretisk grund från förförståelse och personlig tolkning (Bryman, 2011: 368ff). Detta kan emellertid öka möjligheten till en svårgeneraliserbarhet, men det bedömdes vara irrelevant eftersom denna forskning inte har som mål att generalisera resultatet till en annan population utan snarare möjliggöra generalisering till teori-bildning. Bedömningen av generaliserbarhet fokuserar därmed på om analysen genererat teoretiska slutsatser, med grund i de utvalda dokumenten. Det är ofta även svårt att replikera kvalitativa forskning, vilket behandlades genom att vara tydlig i tillvägagångssätt, kodning och användning av teorier. Det ökade i sin tur även forskningens transparens (ibid).

Metodens tillförlitlighet

Begreppen reliabilitet och validitet, vilka oftast utgör mätning av forskningens tillförlitlighet, har argumenterats för att inte alltid vara relevanta för kvalitativ forskning eftersom mätning inte är det främsta syftet (Bryman, 2011: 351). I och med att denna forskning har fokus på prostitutionsreformen i Nya Zeeland kan det även vara svårt att generalisera eller jämföra resultatet utöver den specifika kontexten. Detta innebär att den externa validiteten kan förbli landspecifik (Bryman, 2011: 50). Detta är dock vanligt inom kvalitativ forskning då empirin ofta är begränsad (ibid: 352). Även i annan forskning om prostitutionsreformens positiva effekt för mänskliga rättigheter i Nya Zeeland (Abel, 2014) har det konstaterats att avkriminalisering inte nödvändigtvis skulle fått samma effekt i andra länder. Detta för att Nya Zeeland är en liten ö, med en befolkning på drygt 4 miljoner och en begränsad rörelse över dess gränser (ibid).

Den externa reliabiliteten är dock högre då dokumenten som användes som empiriskt material är bestående. Detta ökar därefter även replikerbarheten på grund av offentlig tillgång till det empiriska materialet. Genom att sedan vara tydlig i begreppsdefinitioner och konsekvent i begreppsanvändning höjs även den interna validiteten av forskningen. Den interna reliabiliteten är dock något beroende av tolkningar och förförståelse vid analys samt kategorisering av data (Bryman, 2011: 352). Val av kategoriseringsstrategier beskrivs därför tydligt, medan förförståelse bearbetades gen-

om en tydlighet vid begreppsanvändning, distansering från den egna ståndpunkten samt differentiering av personlig tolkning från fakta i analysen. Detta för att styrka studiens tillförlitlighet och uppnå en starkare förutsättningslöshet. För att styrka förutsättningslösheten tydliggörs även att personliga värderingar inte medvetet påverkat kodning eller analysens slutsatser (Bryman, 2011: 354f).

Urval

Denna forskning har analyserat dokument från år 1999 då lagförslaget om total avkriminalisering av sexindustrin utformades av Nya Zealands prostitutionskollektiv i samarbete med myndigheter (Laverack & Whipple, 2010), till att prostitutionsreformsakten röstades igenom i parlamentet, trädde i kraft år 2003 och uppdaterades i mars år 2017 (Ministry of Justice, 2017). Detta breda tidsspann kan möjligtvis haft påverkan på de analyserade diskurserna och kontexterna, dock valdes tidsspannet ändå för att få en helhetsbild på prostitutionspolitikens utveckling.

Ett strategiskt, målinriktat urval användes eftersom det empiriska materialet har direkt koppling till syfte och forskningsfrågor (Bryman, 2011: 350). Urvalet avgränsades till detta relaterat till lagen och lagförslaget om reglering av sexindustrin i Nya Zealand, genom kartläggning av inblandade institutioner så som ministerier, parlament och prostitutionskollektiv. Sedan gjordes en avgränsning till rådande lagar som nämner sexindustrin i Nya Zealand och eventuella förarbeten eller underlag för lagförslaget om avkriminalisering av sexindustrin i Nya Zealand. Dessutom gjordes en sökning av myndighetsrapporter relaterade till moralpolitik och realpolitik efter att prostitutionsreformsakten trädde i kraft år 2003, samt eventuella dokument utgivna av Nya Zealands prostitutionskollektiv angående arbetsrättigheter efter att prostitutionsreformsakten trädde i kraft 2003.

Sökvägar och avgränsningar

För att hitta empiriskt material användes sökmotorerna Google och Youtube för att få insikt om intresseorganisationer och prostitutionskollektivs syn på prostitutionsreformen i Nya Zealand. Sökningen gjordes med orden *prostitutes' collective, red umbrella, bayswan, swan, global network of sex work projects, human rights organizations* och *sex workers' rights*. Därefter användes tips om sökord från utvalda artiklars referenslistor. En till sökning gjordes sedan genom Google med orden *prostitution, sex work, sex industry, sex work advocacy, legislation, sex workers' rights, labor rights* och *human rights*. Efter att fått insikt i varierande moralpolitik kring sexarbete och olika regleringsystem för sexindustrin utfördes ytterligare en sökning med orden *swedish model, new zealand model, decriminalisation, sex trafficking statistics* och *trafficking laws*. Därefter avgränsades sökningen till information om sexindustrins reglering i Nya Zealand med orden *New Zealand prostitution reform*

act, New Zealand prostitution reform bill, New Zealand prostitution law reform committee, New Zealand parliamentary counsel office, New Zealand ministry of justice och New Zealand ministry of health.

I och med att Nya zeeländska hälsoministeriet utgivit dokument om sexsäljares hälsa och säkerhet (Occupational Safety and Health Service, 2004), men inte specifikt om realpolitik eller moralpolitik valdes detta bort. Prostitutionsreformens granskningskommitté har gjort en uppskattningsrapport om arten och omfattningen av sexindustrin i Nya Zeeland (Prostitution Law Review Committee, 2005) samt en rapport om verksamheten av prostitutionsreformsakten (New Zealand Government, 2008). Men i och med att syftet med denna forskning var att analysera prostitutionsreformens innehåll av moralpolitik och realpolitik snarare än effekten och implementering av prostitutionsreformsakten valdes dessa rapporter bort. Nya Zealands prostitutionskollektiv har utgivit en broschyr om uppförandekoder (NZPC, u.å.b), men då den inte är i direkt linje med forskningssyftet valdes även broschyren bort.

Därefter gjordes en sökning om huruvida reglering av sexindustrin och sexarbete i Nya Zeeland har inkorporerats i andra lagar och avskaffats från strafflagen. En sökning gjordes för strafflagen (Ministry of Justice, 2015), arbetsrätt (Ministry of Business, Innovation and Employment, 2016) och mänskliga rättigheter (Ministry of Justice, 2016b). Sexarbete, sexindustri eller prostitution nämns inte i någon utav dessa lagar och har avskaffats från strafflagen (Ministry of Justice, 2015: Section 147-149A), men del 1-3 och 51 av prostitutionsreformsakten bifogas i strafflagen. I den senaste versionen av prostitutionsreformsakten inkorporeras även *District Court Act 2016 (2016 No. 49): section 261, Health and Safety at Work Act 2015 (2015 No. 70): section 232, Search and Surveillance Act 2012 (2012 No 24): section 293, Criminal Procedure Act 2011 (2011 No 81): section 413, Immigration Act 2009 (2009 No 51): section 406(1), Policing Act 2003 (2008 No 72): section 116(a)(ii) och Misuse of Drugs Amendment Act 2005 (2005 No 81): section 23* (Parliamentary Counsel Office, u.å.). Men i och med att dessa lagar upptas i prostitutionsreformsakten gjordes en avgränsning av lagtexter till enbart prostitutionsreformsakten, *Prostitution Reform Act 2003* (Ministry of Justice, 2017).

Prostitutionsreformsakten har dock uppdaterade versioner från år 2007, 2008, 2010, 2012, 2013, 2016 och 2017 (Parliamentary Counsel Office, u.å.), samt har genomgått tre läsningar och flera debatter i parlamentet. På grund av forskningens tidskrav gjordes en slutgiltig avgränsning till den senaste versionen av nationella lagen: prostitutionsreformsakten, *Prostitution Reform Act 2003* (Ministry of Justice, 2017), den sista versionen av dess företrädande lagförslag, grund för lagförslaget och lagförslagets kommittés rekommendationer, *Prostitution Reform Bill 2000* (The Justice and Electoral Committee, 2002) och protokoll av lagförslagets två sista läsningar i parlamentet (New Zealand Parliament, 2003a & 2003b). Analysen av de två sista läsningarna om lagförslaget i parla-

mentet koncentreras dock främst på den tredje läsningen, för att debatterna hade mest likheter i förhållande till argument grundade i realpolitik respektive moralpolitik (New Zealand Parliament, 2003a & 2003b).

Tillvägagångssätt

En dokumentanalys har en integrerad teoretisk och metodologisk analytisk ansats, som innebär att analysen därmed grundade sig i en något parallell insamling och analys av data, samt en teoretisk kodning av begrepp och indikatorer, jämförelser av kategorier samt utformning av teman (Bryman, 2011: 511ff). På grund av att det empiriska materialet utformades av myndighetsrepresentanter analyserades partiskhet och förhållningssätt genom kategorisering av begreppsanvändning, argumentationstekniker och förhållningssätt till reglering av sexindustrin (Bryman, 2011: 505ff).

Genom perspektivanalytiska redskap formulerades preliminära forskningsfrågor, därpå kartlades problemperspektivet med hjälp av kontextspecifik tidigare forskning. Ordet moralpolitik valdes för att hänvisa till moraliskt influerad politik och moraliska argument, medan realpolitik valdes att användas som dess motpol snarare än som det använts i tidigare forskning. Därefter gjordes en datainsamling av empiriskt material och sedan lästes det empiriska materialet med problemperspektiv samt problemformuleringars osynlighet i åtanke (Jönson, 2010: 53). Sedermera klargjordes om problemperspektivet ansågs vara besläktat med andra fenomen, vad som ansågs vara problemets kärna och vad som ansågs vara relevant för problemet. Därefter tydliggjordes hur alternativa problemformuleringar bemöttes, vilka underliggande problem som synliggjordes, och vilka explicita eller implicita orsaksresonemang som framkom i relation till moralpolitik eller realpolitik (ibid: 28). Det empiriska materialet kodades sedan genom att identifiera liknelser genom kontextuella känsloladdade argumentationsstrategier, återkommande begrepp med tydliga hänvisningar till resonemang, konsekvensbeskrivningar, och typfallsbeskrivningar som personifierar sociala problem (Jönson, 2010: 34f).

En öppen kodning gjordes slutligen genom att tematisera, kategorisera och definiera det empiriska materialet (Bryman, 2011: 511ff), samt genom att uppdelade analysen i lagförslag, lagtext och debatter i förhållande till problemperspektivet. Detta innebar en blandning av induktiv och deduktiv strategi genom att först bilda en hypotes om skillnader mellan realpolitik och moralpolitik i lagförslag, debatter samt lagtext, och sedan utgöra en vidare teoretisk analys genom att tematisera och analysera kodningskategorierna med hjälp av de teoretiska perspektiven (Bryman, 2011: 26ff).

Forskningsetiska överväganden

Denna forskning baserades på publicerade statliga och juridiska dokument. Därmed finns det inget nödvändigt informationskrav, då dokumenten är offentliga. Det krävdes heller inget samtycke då det inte berör särskilda personer, som annars skulle ha rätt att bestämma över sin medverkan. I och med att forskningen grundade sig i offentliga och statliga dokument är även konfidentialitetskravet klarlagt, och det empiriska materialet användes enbart för forskningsändamålet (Bryman, 2011: 131f). En del enskilda personers personliga berättelser framkom dock i parlamentariska debatterna, vilket hanterades genom att enbart hänvisa till politiska partiers namn.

Analys av sexarbete, sexindustrin och prostitutionsreformsakten har fokus på en marginaliserad och stigmatiserad grupp med hög risk för våldtäkt, våld, människohandel, utpressning, auktoritära gripanden, egenmäktiga kvarhållanden, tvångsavhysningar, trakasserier, diskriminering, uteslutning från hälsotjänster, påtvingad HIV-testning och brist på rättsmedel (West, 2000; Wijers, 2001). Detta hanterades genom att precisera ordval och begreppsanvändning samt låg till grund för metodval om dokumentanalys som minskar möjligheten att skada personer som tillhör en sårbar grupp. Granskning och tolkning av känsliga stycken och kontroversiella problemperspektiv i analysen genomgicks även i samråd med handledare och tredje part. Dessutom skedde analysen på en genomförbart förutsättningslös grund, för att minimera risk för förolämpning eller kränkning (Vetenskapsrådet, u.å.).

5. Teoretiska perspektiv

Feministiska ideologier och prostitutionspolitik

Kvinnans sexuella erfarenheter anses vara socialt konstruerade till en del av identiteten, på ett sådant sätt som kan göra kvinnan nedvärderad om hon inte uppfyller normerna (Comte, 2014). Denna uppfattning om den kvinnliga sexualiteten gör att sexarbete ibland anses som en förnedrande upplevelse, fastän det kanske inte alltid är så för personen själv (ibid). Sexuella subgrupper, exempelvis bdsm-utövare, eller personer involverade i sexindustrin, har oftast andra sexuella normer och annan sexualideologi än kulturella majoriteten, så som regler och uppförandekoder. Varje sexualideologi innehåller även särskilda gränser för vad som anses bra eller dåligt sexuellt beteende (Östergren, 2010: 86f). Detta innebär att beroende på personlig sexualideologi, eller sexuell grupptillhörighet, kan argument om sexuella normer och gränssättningar för bra eller dåligt sexuellt beteende variera.

Feminister som är kritiska mot anti-prostitutionsrörelser behöver inte anse att försäljning av sex för ersättning är bra, utan snarare försöka skapa en tillåtande miljö för att kunna tala om både njutningar och faror relaterat till sex (Östergren, 2010: 29). Östergren (2010: 46) menar att det sker faktiska övergrepp i prostitution, men anser att det inte gör fenomenet i sig till våld. Detta för att övergrepp även sker inom bland annat äktenskap, ”men det gör inte fenomenet äktenskap till våld” (ibid). Att skilja på frivillig och påtvingad prostitution kan därtill även anses förenklat då det kan ifrågasättas om något egentligen är ”frivilligt när det kommer till lönearbete eller livsval”. Östergren nämner vidare hur det antingen är tvångsarbete eller inte, vilket inte är specificerat till sexindustrin. ”Ingen kommersiell bransch är problemfri, och alla möten mellan människor har en potential att skada” (Östergren, 2010: 49f). En del feminister argumenterar alltså om att försäljning av sexuella tjänster för ersättning är arbete, likt annat lönearbete, och den arbetande bör därmed få fackliga rättigheter. Detta innebär dock inte nödvändigtvis att försvara försäljning av sexuella tjänster eller sexindustrin, eftersom arbetsrättigheter kan förespråkas i samband med ett samtida förespråkande för eliminering av kapitalistiskt lönearbete (Pateman, 1988: 190f).

Radikalfeminism och kriminalisering av sexarbete

De flesta radikalfeminister¹² är engagerade i att komma till roten av manlig dominans över kvinnor och skapa förståelse över maktskillnader (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2014). De ser därigenom makt som en tvåfaldig relation mellan dominans och underordning (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2016). Den radikalfeministiska ideologin värnar inte om heterosexuell samexistens, utan anser snarare att kärnfamiljen är en grundpelare för kvinnoförtrycket. Därmed uppmanas kvinnor och flickor att minska sitt emotionella, ekonomiska och sociala beroende av män (Östergren, 2010: 40).

En radikalfeministisk tolkningsmodell om prostitutionspolitik förklarar det sexuella förtrycket genom objektifiering av kvinnor, där alla texter eller tal som objektifierar kvinnokroppen eller beskriver denna som sexuellt önskvärd och tillgänglig skall förbjudas. Detta anses vara det enda sättet att skapa ett samhälle där kvinnor betraktas som individer snarare än objekt att användas av män. Följaktligen bör prostitution elimineras, och inte definieras som sexarbete då det inte anses vara arbete (Comte, 2014). Prostitutionsmotståndare anser att sexualitet skall ha koppling till ”ömsesidighet, jämställdhet och genuin närhet mellan två människor” och utesluter därmed samtidigt möjligheten att ”objektifiera, manipulera och köpa varandra” (Östergren, 2010: 98). Argumenten grundar

¹² I denna forskning används definitionen *radikalfeminism* för feminister som förespråkar eliminering av sexarbete genom bekämpningsmodellen eller kriminalisering av sexindustrin

sig i en traditionell sexualmoral om penis-vaginalt ”samlag i fasta relationer ackompanjerat av ömhet, närhet, glädje och kärlek” (ibid: 95). Kvinnor anses därför drabbas av prostitution och sälja ”sig själv, sin själ och tillgången till sin kropps intimaste delar” (ibid: 45), vilket innebär köp av kvinnokroppar, och därmed kvinnors själar.

Användning av kvinnor och barn som sexobjekt utgör en maktutövning över kvinnor som anses skapats av patriarkala system för att hålla kvinnor underordnade genom objektifiering och reducering till ett kön, och därmed även avhumanisering av kvinnor (Comte, 2014). Dessa *kvinnoffer* kan sedan enbart underkasta sig kraven av en klient som betalar för dem, då de förvaras i en position av sexuellt slaveri. Detta innebär att själva karaktären av prostitution öppnar för former av mäns våld och brutalitet, bland annat tortyr och dödande. De kvinnor som sedan träder in i prostitution med samtycke anses inte veta vilket våld de kommer utsättas för, undergivet acceptera kvinnoutnyttjande eller samarbeta med sin förtryckare för att klara sig bättre (Comte, 2014). Därför anses sexsäljande kvinnor som hävdar att de frivilligt gått in i sexindustrin, och är bekväma med det, vara kvinnor som använder sig av försvarsmekanismer för att rättfärdiga vad de gör (Östergren, 2010: 242) eller identifierar sig med maskulina kulturen och därför inte känner igen sin egentliga alienation. Svårigheten att komma ur prostitution anses inte heller vara för att de finner fördelar med att vara i prostitution, utan för att de inte har resurser att frigöra sig och därmed behöver hjälp för att lyckas (Comte, 2014).

Försäljning av sex för ersättning och sexhandel anses vara direkt kopplade. Detta innebär att prostitution ses som tvång per definition som därför bör avskaffas för att möjliggöra eliminering av människohandel av kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande. Detta betyder även att ingen åtskillnad görs mellan frivillig prostitution och tvångsprostitution, och inte heller särskiljs kvinnohandel och frivillig migration i syfte att sälja sex för ersättning (Comte, 2014).

Liberalfeminism och avkriminalisering av sexarbete

Enligt ett liberalfeministiskt¹³ kontraktsperspektiv är sexsäljaren ägare av egendom, kvinnokroppen, och genom kontrakt säljs en del av egendomen inom arbetsmarknaden. Personen säljer alltså inte sig själv, eller sexuella kroppsdelar, utan säljer sexuella tjänster likt vilket annat arbete som helst där en säljer tjänster. Därigenom anses synen om prostitution som kvinnors underkastelse för män vara grundat i föråldrade attityder gentemot sex och kvinnors underordning (Pateman, 1988: 190f).

En liberalfeministisk tolkningsmodell av prostitutionspolitik hävdar att det sexuella kvinnoförtrycket är ett resultat av patriarkal kontroll över kvinnosexualitet. Patriarkatet utgör på så vis ett

¹³ I denna forskning används definitionen *liberalfeminism* för feminister som förespråkar avkriminalisering av sexindustrin

tvång att sexuellt tillhöra männen de är gifta med och förbjuder sedan all annan form av sexualitet. För att sedan frigöra sig från sexuellt förtryck krävs bekräftelse om rätten att uppleva sexualitet på eget sätt, även när sexualiteten är utanför normerna (Comte, 2014). Liberalfeminister hävdar alltså att frihet är ett grundläggande värde och en rättvis stat skall garantera frihet för varje enskild person. Frihet uppfattas som personlig autonomi, bestämmanderätt över sina livsval och politisk självständighet, medan makt uppfattas som en positiv social resurs som bör bli jämlikt distribuerat (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2013).

Liberalfeminister ser sexarbete som ett legitimt, valbart arbete i behov av socialt erkännande. De hävdar att tvång och kvinnohandel för sexuella ändamål ibland händer inom sexindustrin, men argumenterar om att människohandel även sker inom andra yrkesfält så som hushållsarbete, jordbruk och arbete med svältlöner. Liberalfeminister anser därför att blanda ihop tvångsprostitution med frivilligt sexarbete, eller kvinnohandel med migrationssexarbete, är att förneka autonomi och självbestämmande för miljontals andra sexsäljare. Att kriminalisera sexarbete skapar därigenom omänskliga arbetsförhållanden och ökar möjligheten till våldsbrott genom att förneka tillgång till polisskydd från stöld, våldtäkt, mord, övergrepp och andra brutaliteter. Argument för avkriminalisering fokuserar alltså även på de negativa effekter som kriminalisering¹⁴ och stigmatisering har på privatlivet och arbetsvillkoren för sexsäljare, och drar slutsatsen att avkriminalisering är det bästa alternativet för att förbättra dessa förhållanden (Comte, 2014).

Michel Foucault och governmentality

Foucault var misstänksam gentemot universella sanningar som pekade mot en allmänt mänsklig natur, eller moral, utan en historisk diskurs. Foucault ansåg därför att anspråk på sanning enbart kan göras inom en kulturell omgivning, och var främst intresserad av hur regler skapades för att ge tillträde eller inte till vad som vid varje tidpunkt kallades sanning (Nilsson, 2008: 66f). Enligt Foucault har det skett en explosion av tal kring sexualitet och kön genom en retorik full av antydningar och kontroll med nya samhällsspecifika anständighetsregler, eller renlevnadsmönster, som sorterar otillåtna och tillåtna ord (Foucault, 2002: 43ff), vilka därefter även förstärker moraliska bedömningar om sexuell aktivitet. Dessa sexuella renlevnadsmönster gavs senare laglig förstärkning, och institutionellt stöd i

¹⁴ Kriminalisering anses öka utsattheten då det förbjuder sexsäljare från att organisera sig i grupper eller motta klienter i affärslokaler. Det avskräcker även användning av kondomer under sexuella transaktioner eftersom polismyndigheter använt innehav eller närvaro av kondomer som bevis om sexarbetsaktivitet som därefter ökar risken för könssjukdomar. Kriminalisering av värvning i offentliga lokaler anses dessutom tvinga sexsäljare att avskilja sig till isolerade områden, som ökar utsatthet för våld från klienter samtidigt som det minskar utvärderingstiden av nya klienter och beslutstiden för att acceptera eller vägra transaktioner (Comte, 2014)

kristna samfund, vilket utvecklade en mer allmängiltig moral kring sexualitet (Foucault, 1987: 211). Sexuella beteenden, så som sexarbete, har genom renlevnadsmönster sedan blivit föremål för ekonomisk och politisk governmentality med folkmängdsfrämjande riktlinjer (Foucault, 2002: 50f). Dessa renlevnadsmönster, eller anständighetsregler, är därmed moralpolitik då det handlar om bestämmelser om rätt och fel sexuellt beteende. Sexuellt beteende ansågs alltså vara något som inte bara ska moraliskt bedömas, utan även politiskt och juridiskt administreras och regleras till största nytta för alla (Foucault, 2002: 48f).

Governmentality

Governmentality, även kallat styrningsrationalitet, är en maktkonfiguration uppbyggd av maktrelationer, ”tekniker och procedurer som styr och reglerar människors beteenden” (Nilsson, 2008: 128). Detta kan tolkas som praktiker, administrering, tekniker och institutioner som styr den sociala kroppen och vägleder människans handlingar. Ordet governmentality bygger på ”en sammanskrivning av gouverner, att ’styra’ eller ’regera’, och mentalité, vilket i detta sammanhang bäst översätts med ’inställning’” (ibid: 128f).

Foucault menar att governmentality betonar att styrningen alltid innehåller en uppfattning, eller inställning, om det styrda objektet. Styrningen skall därför anses vara en praktik av att skapa, leda och påverka människors beteenden, med en klar förbindelse mellan den politiska styrningen och självstyrningen. Enligt Foucault är staten därpå ”en ansamling av institutioner, procedurer, tekniker, kalkyler och kunskapsformationer” som utgör funktioner av olika styrningstekniker och en form av styrning (ibid: 129). Därigenom har statens verksamheter blivit en grundläggande plats för governmentality, trots att det även synliggörs i kommuner, företag, organisationer och dylika associationer (ibid: 129f).

Genom att sedan styra, ordna, vårda och kontrollera kan den makthavande institutionen stärka sin makt. Den liberala styrningsrationaliteten har förflyttat fokus från stat till samhälle, där styrningen allt oftare sker. Staten blev på så vis en institution inom samhället som kan användas som styrmedel, medan samhället blev ett alltmer komplext väsen i behov av reglering och interventioner. I liberala samhällen styrs folket i allt högre grad av frihet, vilket innebär att individen idealt styr sig själv genom att förvalta den givna friheten på ett ansvarsfullt sätt och enbart använda sig av statlig governmentality som en hjälpare hand (Foucault, 2002: 131ff).

Frihet och makt kan därigenom ses som effekter av varandra, genom en blandning av underkastning och självstyrning (Foucault, 2002: 131ff). Makt förutsätter dock vetande och kunskap, då en verklig styrning enbart möjliggörs om det finns kännedom om maktobjektets tillgångar och svagheter (ibid: 129f). Växelverkan av makttekniker och praktiker inom governmentality beror alltså på makt-

relationen. Exempelvis finns det olika syner på sexindustrins existens och därmed även olika förhållningssätt gentemot självstyrning och personlig frihet för sexsäljare, eller starkare behov av reglering för sexindustrin genom politisk och juridisk governmentality.

6. Resultat och analys

Avkriminaliseringsmodellen har, som tidigare nämnts (2. Tidigare forskning), i syfte att behandla sexarbete som vilken arbetskraft som helst, och prostitutionsreformen i Nya Zeeland anses vara uppbyggd på en ideal avkriminaliseringsmodell. Syftet med denna forskning är därmed att analysera eventuella former av moralpolitik och realpolitik som synliggjorts under prostitutionsreformen i Nya Zeeland, samt hur det påverkat utformningen av lagförslaget respektive lagstiftningen.

Analysen grundar sig i politiska överväganden mellan två motpoler. Moralpolitik används för att hänvisa till moraliskt influerade argument, medan realpolitik hänvisar till pragmatiska eller praktiska överväganden. I riktlinje med uppslagsverket *Oxford dictionary's* (2017a & 2017b) definition av *moral* och *politisk moral* bygger denna analys på synen om moralpolitik som allting som implicit eller explicit syftar på ett etiskt bedömande av försäljning av sex för ersättning som moraliskt rätt eller fel beteende. *Realpolitik* används sedan för att hänvisa till överväganden om landspecifika praktiska eller materiella faktorer för och emot avkriminalisering, samt regleringsmodellen påverkan på sexsäljares arbetsskydd, hälsa och säkerhet (Merriam-Webster, u.å.; Oxford dictionaries, u.å.).

Lagförslaget om prostitutionsreform

Lagförslagets kommitté argumenterade för att prostitutionsreformen ger ökad tillgång till hälsoutbildning, säkrare arbetsmiljöer, möjlighet till lättare utträde ur prostitution samt eliminering av det kriminella stigmat med sexarbete, utan att godkänna prostitution som samhällsfenomen eller arbetskraft (The Justice and Electoral Committee, 2002: 3ff). Att hävda att det är en fördel att staten inte godkänner prostitution kan anses vara moralpolitik i förhållande till gränssättning för acceptabla beteenden, medan målsättning om säkrare arbetsmiljöer kan anses vara realpolitik i förhållande till arbetsskydd för personer involverade i sexindustrin.

We understand the concern expressed by some submitters that the bill, if passed, could be seen as promoting prostitution as an [acceptable] profession. Regardless of whether the bill is passed, there will be those who consider sex work to be a legitimate profession and those who do not.

The Labour members and Green party [categorically] affirm that nothing in this bill should be seen as an [endorsement] or sanction of prostitution or its use. (The Justice and Electoral Committee, 2002: 2).

Citatet synliggör en avståndstagande bedömning av sexarbete som socialt fenomen, samt ett konstaterande om sexarbetets ofrånkomliga existens oberoende kontrasterande syner på sexarbete som yrke. Lagförslaget hade humanitära mål; att skydda sexsäljares mänskliga rättigheter, skydda sexsäljare från exploatering, skydda barn från exploatering i relation till prostitution, skapa en miljö som bidrar till folkhälsa samt främja sexsäljares välbefinnande, arbets säkerhet och hälsa. Lagförslagets förespråkare hade även för avsikt att underlätta kontakt med arbets säkerhets- och hälsobyråer, stödja kollektiv och självstyrda prostitutionsföretag, samt göra det lättare att komma ur sexindustrin (The Justice and Electoral Committee, 2002: 1f).

A majority of us have taken a pragmatic approach to prostitution; we neither condone nor condemn it, but recognise its existence in society (and the enduring nature of that existence). (The Justice and Electoral Committee, 2002: 2).

Citatet visar på en icke-värderande tolerans till, eller diskursspecifik kunskap om, sexindustrins ofrånkomliga existens. Detta kan anses vara ett undvikande av värdering där det varken råder ett arbetsrättsligt perspektiv eller ett moralpolitiskt perspektiv, utan snarare ett pragmatiskt förhållningssätt om användning av statliga makttekniker för reglering av sexindustrin.

Ett av målen, att skydda barn från exploatering i relation till prostitution, omdefinierades senare till personer under 18 år, för att konkretisera ordet *barn*. Flera stödde omdefinitionen av barn som personer under 18 år, för att det ansågs instämma med internationella skyldigheter, så som artikel 34 i FN-konventionen om barns rättigheter, samt med konventionen om avskaffande av diskriminering mot kvinnor. Andra uttryckte däremot oro över huruvida omdefinieringen faktiskt skulle skydda personer mellan 16 och 18 år. Detta argumenterades med grund i att den lagliga åldern för samtycke samt äktenskap är 16 år i Nya Zeeland, och att åldersgränsen i prostitutionsreformen därmed även skulle behöva vara 16 år för att undvika tvåskiktssystem. Detta tvåskiktssystem ansågs kunna skapa negativa hälsoeffekter genom att eventuellt tvinga 16-18 åringar in i gatubaserat sexarbete. Majoriteten ansåg dock att definitionen av barn som personer under 18 år var mest passande, då den även

instämde med 149A¹⁵ i brottsbalken (The Justice and Electoral Committee, 2002: 8f). Definitionen av barn som personer under 18 år kan alltså argumenteras vara *rätt* på grund av statliga skyldigheter att använda makttekniker för att skydda personer under 18 år. Men från ett perspektiv om frihet och självständighet som ofta förespråkas av liberalfeminister kan det även hävdas vara ett moralpolitiskt tvåskiktssystem för att 16 åriga personer lagligt kan ha sex, men inte sex för ersättning.

Paragraf 9 i lagförslaget behandlar innehållet i syftet om skydd för personer under 18 år från exploatering i relation till prostitution. Lagförslagens kommitté ansåg att paragraferna 9(1) till 9(3) även skulle omfatta uppmuntrande eller underlättande till tillhandahållande av kommersiella sexuella tjänster av barn, och inte enbart kriminalisera pågående barnprostitution (ibid: 20). Skydd mot brott i samband med barnprostitution ansågs därefter behöva stärkas genom att tillhandahålla polismyndigheter befogenhet att komma in i lokaler som misstänks användas för prostitutionsändamål (The Justice and Electoral Committee, 2002: 19). Detta rekommenderades med motivering att polismyndigheten får förmåga att upptäcka ifall personer under 18 år arbetar i lokalerna (ibid: 22), vilket kan hänvisas till en statlig användning av governmentality som inskränker på personers frihet för *bar-nens bästa*. Det ansågs dock inte behöva finnas befogenheter att kräva identifieringsuppgifter från unga personer, utan istället ställa kravet på bevis av arbetstagares ålder på chefen för prostitutionsföretaget (ibid: 23). Att inte ha lag och makt att kräva identifieringsuppgifter av unga personer kan argumenteras ha grund i liberal governmentality om frihet och integritet från risker om krav eller möjlig bestraffning, medan kravet på chefen fortfarande ger polismyndigheter juridiskt grundade makttekniker att utreda ifall barnprostitution förekommer inom misstänkta lokaler.

Majoriteten av lagförslagens kommitté ansåg att lagförslaget möjliggör verkställighet av lag, att anställningslagstiftningen bidrar till skydd för sexsäljares rättigheter och ger rättsligt skydd mot utnyttjande och exploatering. I det avseendet ansågs dock sexindustrin inte kunna vara som någon annan industri. Varje person skall ha rätt att vägra eller återkalla samtycke, men bristen på samtycke inom sexindustrin kan trots det leda till brott i form av sexuella övergrepp. Lagförslagens kommitté ansåg därmed att mycket lagstiftning kan tillämpas på sexindustrin, men att det fortfarande kommer finnas behov av statliga åtgärder och kontroller för att skydda arbetarna inom sexindustrin, exempelvis på grund av risken att utsättas för sexuella övergrepp (The Justice and Electoral Committee, 2002: 17f). Dessa argument framställer en kunskap om behov av statliga makttekniker i form av riskminimering för eventuell förekomst av våld i samband med sexarbete, dock utan att lägga moralisk

¹⁵ ”149A Being client in act of prostitution by person under 18 years of age” (Ministry of Justice, 2015: 7). Denna lagparagraf har numera avskaffats eftersom den inkluderas i prostitutionsreformsakten 2003

värdering på utförandet av sexarbete på individnivå eller på orsaksfaktorer för förekomst av sexuella övergrepp inom sexindustrin överlag.

Realpolitik

While there is a limited consensus in the submissions about whether prostitution should be decriminalised, there is general agreement that the industry is potentially harmful to vulnerable people. (The Justice and Electoral Committee, 2002: 28).

Det framlades flera olika argument för och emot avkriminalisering av sexarbete, men alla medverkande personer i lagförslagets utformning var trots det överens om att sexindustrin har potential att skada. Argument för lagen stöddes bland annat av trosuppfattningen att den föregående lagen hämmade säker sexpraxis, skapade en rädsla för användning av produkter för säkrare sex, samt gjorde det möjligt för arbetsgivare och klienter att driva riskabla former av arbetspraxis (ibid: 11). Det nämns därtill hur detta lagförslag inkluderar främjandet av säkrare sexpraxis, men att hälsoproblem inom sexindustrin egentligen är mer omfattande och därmed inte enbart kan avhjälpas genom förebyggande arbete för sexualhälsa. Utöver risk för könssjukdomar, ansågs sexsäljare vara sårbara för andra hälso- och säkerhetsfrågor, så som emotionell stress eller alkohol- och drogmissbruk (ibid: 11f). Dessa aspekter om möjligt behov av juridisk governmentality i förhållande till emotionell stress eller missbruksproblematik inkluderas dock varken i lagförslaget eller prostitutionsreformsakten. Bortsett från förebyggande arbete och kriterier för sexualhälsa, kan det därigenom konstateras att politiska och juridiska maktteknikerna inte applicerats på en befintlig kunskap om andra hälsorelaterade problem inom sexindustrin. Detta kan tolkas bero på att den emotionella hälsoaspekten inte påverkar folkhälsan på en högre nivå och att det därmed inte finns ett tillräckligt samhällsbehov för statliga makttekniker. Detta är kanske grundat i ett liberalt perspektiv om personligt ansvar, eller kanske bristande vägledning om möjliga förebyggande metoder relaterat till mental hälsa inom sexindustrin.

En majoritet av lagförslagets kommitté beskrev en medvetenhet om behov av att inte införa oskäligen skyldigheter på sexsäljare, och istället fokusera skyldigheten att inte delta i osäker sexpraxis på sexköparen. Trots det ansågs det finnas risker med att inte ställa liknande skyldigheter på chefer för prostitutionsföretag och sexsäljaren, eftersom det ansågs möjliggöra att riskfylld sexpraxis förflyttar sig till den gatubaserade sektorn av sexindustrin. Lagförslagets kommitté kom därefter överens om att syftet med lagförslaget var att skapa en miljö som skyddar sexsäljares arbets säkerhet och hälsa, sexköparens hälsa, samt förbättrar den allmänna folkhälsan (The Justice and Electoral Committee, 2002: 10f). Därmed ansågs bestämmelser om läkarundersökning och skäliga åtgärder för att minimera

riskan för könssjukdomsspridning behöva tillämpas på sexköpare, sexsäljare och företagschefer (ibid: 12).

De som driver prostitutionsföretag bör enligt lagförslagets kommitté även vidta alla nödvändiga steg för hälsoinformerande, om säkrare sexpraxis samt tjänster för förebyggande och behandling av könssjukdomar, till både sexsäljare och sexköpare. Om verksamheten är en bordell bör denna information även tydligt framgå i lokalen. De som driver prostitutionsföretag får dessutom inte antyda att en läkarundersökning innebär att sexsäljaren faktiskt är fri från könssjukdomar (ibid: 10f). Detta förhållningssätt kan tolkas behandla sexarbete och sexsäljare enligt legaliseringsmodellen, snarare än avkriminaliseringsmodellen, då denna typ av reglering har koppling till synen på oreglerat sexarbete som ett hot mot den allmänna folkhälsan. Dessa krav på sexsäljare kan därav även anses vara moralpolitik eftersom obligatoriska läkarundersökningar har koppling till trosuppfattningar om sexsäljares könssjukdomsomedvetenhet och osäker sexpraxis.

Moralpolitik

En medverkande person i lagförslagets grundarbete ansåg att prostitution är utnyttjande och tvång per definition, och att sexindustrin därmed inte kunde förändras fastän lagförslaget passerades (The Justice and Electoral Committee, 2002: 16). Samtidigt argumenterades det om paragraf 7 som skulle göra det olagligt att tvinga en person att tillhandahålla kommersiella sexuella tjänster eller överlämna intäkterna från kommersiella sexuella tjänster. Därefter beskrevs synen om tvång och dess inneboende relation till prostitution, samt att det trots förhoppningen om att problemen inom sexindustrin minskar är sannolikt att det inte händer över en natt. Majoriteten ansåg därför att paragraf 7 var viktig för att den behandlade ett erkänt problem inom industrin och skickade ut ett meddelande om att tvång är oacceptabelt (ibid). Här framkommer ett perspektiv som går emot tron om att tvång är inneboende i prostitution och att det därmed aldrig kommer att kunna förändras. Istället synliggörs en mer liberal-feministisk och statlig maktteknik om reglering med mål att verka som en positiv social resurs för ökad mänsklig säkerhet från eventuellt tvång och utnyttjande.

Perspektivet om försäljning av sex för ersättning som utnyttjande och tvång per definition har grund i det radikalfeministiska perspektivet om prostitution, vilket står i total motsats till grundprinciperna för avkriminalisering av sexarbete. Genom detta påstående klargörs hur olika ideologiska förhållningssätt vägleder åsikter om lag, politik och statlig reglering. Det är en åsikt som grundar sig i patriarkala strukturer om kvinnors inneboende sexuella förtryck vilket inte enbart kan argumenteras genom fakta, forskning eller kunskap, utan beror på personers subjektiva, diskursiva förhållningssätt till det sociala fenomenet. Dessa argument om sexarbetets inneboende aspekter kan därmed anses vara moralpolitik då det grundar sig i en värdering om etiska normer och principer för moraliskt

oacceptabelt beteende.

Vidare nämns det om argument emot avkriminalisering på basis av tron om att prostitutionsreformen inte ger en heltäckande lösning. Detta eftersom det lämnar rum för tvång, utvecklingsmöjligheter för stora bordeller, involvering av organiserad brottslighet och en övergripande ökning av sexindustrin. Detta ansågs fortfarande lösas med statlig kontroll genom att möjliggöra övervakning av kriminalitet och narkotikabrott, erbjuda skydd för kvinnor och flickor som tvingas in i industrin, och kontrollera olägenheter (The Justice and Electoral Committee, 2002: 3). Dessa argument grundar sig i varierande synpunkter om lämpliga statliga makttekniker och politisk governmentality för reglering av sexindustrin. Argumenten om sannolikhet för utspridning av bordeller och ökning av industrin stöds av en ovilja för sexindustrins expanderings, vilket kan tolkas bero på en moralisk värdering om sexarbete som oacceptabelt beteende. Detta medan argumenten om ökad risk för tvång och organiserad brottslighet är grundat i en humanitär syn på behov av statliga makttekniker för arbetskydd från potentiella arbetsfaror.

Enligt avkriminaliseringsmodellen skall sexindustrin och sexarbete totalt avkriminaliseras, samt behandlas som vilket annat yrke eller arbete som helst. Detta kontrasteras dock av lagförslagets introduktion:

This purpose is not intended to equate with the promotion of prostitution as an acceptable career option but instead to enable sex workers to have and access the same protections afforded to other workers. (The Justice and Electoral Committee, 2002: 1).

Citatet belyser en aspekt som står till grund för lagförslaget om prostitutionsreform i Nya Zeeland, men står i kontrast med en renodlad avkriminaliseringsmodell och liberalfeminism. Sexarbete beskrivs som någonting som inte skall behandlas som ett accepterat karriärsalternativ. Utan användning av juridisk, liberal governmentality skall snarare vara till för att ge sexsäljare möjlighet och tillgång till samma säkerhet och skydd erbjudna andra arbetare. Detta perspektiv om att sexarbete inte skall behandlas som ett accepterat karriärsalternativ tyder på en moralpolitik om vad som anses som fel yrkesval, och går emot den liberalfeministiska synen om behandling av sexarbete som arbetskraft. Detta medan erbjudandet av skydd och säkerhet, i riktlinje med arbetsskydd och arbetssäkerhet för andra yrken, tyder på realpolitik samt ett liberalfeministiskt perspektiv om användning av statliga makttekniker som positiv social resurs för människors trygghet, hälsa och säkerhet.

Parlamentarisk debatt om lagförslaget

Efter sista läsningen av lagförslaget om prostitutionsreformen i Nya Zeeland passerades lagen med en röstmarginal (New Zealand Parliament, 2003a). Orsaksfaktorer till varför röster för lagförslaget passerande sjönk efter varje parlamentarisk läsning (2. Tidigare forskning) kan debatteras, men efter noggrann genomgång av andra parlamentariska debatten (New Zealand Parliament, 2003b) och tredje parlamentariska debatten (New Zealand Parliament, 2003a) framkom en diskursiv förändring med alltför moraliska och känsloladdade argument under tredje, och sista, debatten om lagförslaget. Alla argument som framlades under debatterna, från opposition samt förespråkare, baserades trots det på tanken om att det finns risker och faror med sexindustrin som bör behandlas och minimeras på något sätt. Det enades dock inte om vare sig det bäst utförs med hjälp av avkriminalisering, kriminalisering eller andra former av statlig reglering.

Given that there is prostitution in our society, should it be governed by law based on disapproval or on acceptance? (NZ Labour, Christchurch Central) (New Zealand Parliament, 2003a).

De flesta parlamentsledamöterna ansåg att prostitution inte är något som är önskvärt för deras egna barn, samt att målet med prostitutionspolitiken och statlig reglering av sexindustrin skall vara att erbjuda hjälp till sårbara personer inom en riskfylld industri. Det som skiljde sig i argumenten var argumentationsstrategier, personliga värderingar i form av moralpolitik samt åsikter kring hur dessa sårbara personer hjälps på bästa sätt. Lagförslaget förespråkare ansåg exempelvis att avkriminalisering är det bästa alternativet för personer inom sexindustrin. Detta genom förebyggande och behandlande metoder för hälsa och arbets säkerhet.

Politiska partiet NZ Labour, Wairarapa, kommenterade om ett samhällshyckleri vilket orsakat personers lidande inom sexindustrin. Detta samhällshyckleri definierades som något som anses acceptera prostitution och samtidigt hålla det i skymundan från världen (New Zealand Parliament, 2003a). Detta kan tolkas som ett tvåskiktssystem där både liberalfeminism och radikalfeminism påverkat samhällssynen på sexindustrin, som här definieras som ett samhällshyckleri. Politiska partiet United Future belyste en annan form av tvåskiktssystem inom sexindustrin som framkommit under tidigare offentliga debatter om prostitutionsreformen. En del personer hade uttalat sig om hur fruktansvärt livet är inom sexindustrin och att lagförslaget om en prostitutionsreform är nödvändigt för att göra livsaspekter bättre, medan andra ansåg att livet faktiskt är ganska bra och att de därmed inte vill att staten skall ingripa (New Zealand Parliament, 2003a). Detta bevisar hur personliga åsikter kring levnadsstandarden inom sexindustrin samt samhällspåverkan på sexindustrin kan variera från en liberalfeministisk syn på sexarbete till en radikalfeministisk syn på sexarbete, samt en syn på behov av governmentality till en syn på behov av personlig frihet och eget ansvar.

NZ Labour, Wairarapa, påpekade att oavsett vilken sida av argumenten en person står på, verkar alla ha grund i ett humanitärt perspektiv om reglering av sexindustrin. Därför kan det faktum att lagstiftningen ses över om 5 år efter dess eventuella passerande, ses som ett sätt att trösta de som har en rädsla eller tveksamhet till prostitutionsreformens effekt och implementering.

Realpolitik

NZ Labour, Christchurch Central, kommenterade att prostitutionsreformslagförslaget bör passeras för att den föregående prostitutionslagen¹⁶ var föråldrad och i stor utsträckning inte verkställd samt lämnade verkliga problem orörda. Dessutom ansågs det att den föreslagna lagstiftningen kanske inte är perfekt men att den i alla fall säkerställer sexsäljares välbefinnande på bästa möjliga sätt genom en avkriminaliseringsåtgärd, lik all annan lagstiftning relaterad till folkhälsa. Den försöker inte heller definiera prostitution som normalt, utan snarare accepterar dess oundviklighet (New Zealand Parliament, 2003a). Detta perspektiv stod i kontrast med politiska partier, så som NZ First, som ansåg att lagförslaget om avkriminalisering av sexindustrin kommer göra just det, normalisera sexarbete¹⁷.

NZ Labour, Christchurch Central, nämnde vidare att de ansåg att lagstiftningens passerande inte kommer påverka personer som inte är involverade i sexindustrin, förutom mindre förekomst av djärva reklamskyltar, eftersom lagförslaget skulle ge lokala myndigheter makt att reglera annonsering och reklam. Detta lagförslag ansågs dock påverka sexsäljare dramatiskt, exempelvis genom folkhälsoskydd och förhållande till staten. Sexsäljare skulle få möjlighet till anställningskontrakt, arbetskydd genom reglering kring hälsa och säkerhet samt starkare skydd mot tvång. Vidare skulle sexköpare av personer under 18 år komma att få grövre straff utan lika stora möjligheter till försvar (New Zealand Parliament, 2003a). Denna syn på avkriminalisering av sexindustrin samt anställningskontrakt och arbetsskydd för sexarbete är i riktlinje med den liberalfeministiska synen på sexarbete som arbetskraft, och en liberal governmentality med statliga makttekniker som positiva sociala resurser för ökad självständighet och frihet.

NZ Labour, Christchurch Central, uppmärksammade vikten av att identifiera vilka problem som uppstår på grund av sexindustrin, vilket de flesta parlamentsledamöter instämde i. NZ Labour, Christchurch Central, nämnde bland annat hur chefer för prostitutionsföretag, vanligtvis män, använder emotionell och fysisk kraft för att kontrollera sexsäljare, samt hur personer under 18 åriga

¹⁶ The Massage Parlours Act 1978 avskaffades efter att The Prostitution Reform Act 2003 passerades

¹⁷ Mer om argument emot normalisering framkommer i nedanstående kapitel om moralpolitik under parlamentariska debatter. Detta då orden *normalt* och *normalisering* är värdeladdade ord som varierar beroende på personliga åsikter om etiskt och moraliskt rätt eller fel beteende, samt socialt konstruerade perspektiv på vad som definieras som ofta förekommande beteenden

uppsökes av sexköpare. Vidare nämndes hur sexsäljare fångas i sexindustrin, hur det finns en frånvaro av hälso- och säkerhetsstandarder, hur det finns stötande annonsering samt hur bordeller är lokaliserade inom känsliga områden. Nästa steg efter denna identifiering ansågs vara att utarbeta bästa sätt att kontrollera faror och risker med sexindustrin. Detta ansåg NZ Labour, Christchurch Central, borde utföras genom skademinimeringsåtgärder, medan bland annat NZ National, Nelson, ansåg att skademinimering är en bristfällig insats och att det enda sättet att minimera skadan av prostitution är att minimera prostitution i sig självt (New Zealand Parliament, 2003a). Här belyses en konkret kontrast mellan ett liberalfeministiskt perspektiv på sexarbete och behov av statliga makttekniker för ökad säkerhet, mot ett radikalfeministiskt perspektiv om behov för total eliminering av sexindustrin.

All the evils of the sex industry, which the opponents of this bill talk about with such anger—such as coercion, child prostitution, and the blatant exploitation of women—exist now. This bill aims to help end these evils, not promote them. (Green) (New Zealand Parliament, 2003a).

Nästintill alla parlamentsledamöter argumenterade om risker och faror inom sexindustrin, men olika lösningar rekommenderades beroende på personliga ideologier. Politiska partiet Green ansåg att skademinimeringsstrategier främjas genom lagförslaget, vilket ämnar förbättra hälsa, säkerhet och välfärd för en av de mest utsatta och utnyttjade arbetsgrupperna i Nya Zeeland. Detta genom makttekniker så som starkare straff för tvång och användning av minderåriga för prostitutionsändamål. Dessutom ansågs lagförslaget ge möjlighet att skapa en miljö där sexsäljare, främst kvinnor, inte känner sig skyldiga eller tvungna att ta del av kriminella, hemliga organisationer för att utföra sitt yrke. Därtill ansågs det att den dåvarande lagstiftningen inte erbjöd skydd eller anställningsrättigheter för sexsäljare anställda som egenföretagare eller entreprenörer, vilket detta lagförslag skulle tilldela. Arbetsgivare ansågs komma undan med denna användning av arbetstagare, eftersom prostitution ägde rum i den kriminella världen. Denna maktobalans mellan arbetsgivare och arbetstagare inom sexindustrin argumenterades därefter gradvis kunna förändras genom bland annat fackföreningsrörelser, som skulle möjliggöras av prostitutionsreformen (New Zealand Parliament, 2003a). Detta argument om att prostitutionsreformen föredras på grund av förbättring av maktobalans och föreningsmöjligheter grundas i en liberalfeministisk syn på möjligheten att behandla sexarbete som vilket annat arbete som helst, och därmed bevilja rättigheten att bilda fackföreningar.

Den enda parlamentsledamoten som haft personlig erfarenhet av försäljning av sex för ersättning, NZ Labour, Wairarapa, förespråkade lagförslaget på basis av tron om att lagstiftningen hade kunnat skydda personen själv från att träda in i sexindustrin och gett möjlighet till värdig rättegång när personen var 16 och 17 år. Samtidigt som lagstiftningen även skulle erbjuda redskap och möjlig-

het att be om hjälp av polismyndigheter, vid exempelvis våldtäktsfall. Detta ansågs möjliggöras genom att skapa barriärer mot personer som tvingar personer under 18 år att träda in i sexindustrin. Parlamentsledamoten förespråkade även lagförslaget på grund av alla personer denne känt som dött före 20 års ålder på grund av omänsklig behandling inom sexindustrin, samt samhällshyckleri som gjort att personer aldrig erbjöds försoning för omständigheter som påverkat deras inträde i sexindustrin. NZ Labour, Wairarapa, ansåg därefter att prostitutionsreformen handlade om att acceptera det som inträffar och godkänna att personer involverade i sexindustrin även förtjänar mänskliga rättigheter (New Zealand Parliament, 2003a). Här framkommer känsloladdade argumentationsstrategier om typfallsberättelser och konsekvensbeskrivningar som bekräftar ett starkt behov av governmentality. Detta med humanitära grundprinciper och liberala statliga makttekniker för att skydda personer inom sexindustrin från industrins eventuella faror och risker.

ACT NZ ansåg att lagförslagets användning av slagord inte har kontakt med verkligheten, att det inte finns något som skyddar sexsäljares mänskliga rättigheter, inget som skyddar dem mot exploatering och inget som kommer motverka den naturliga marknadsstyrkan. Dessutom skulle en hypotetisk ökning av tillträde in i sexindustrin, medan riskerna minskade inom sexindustrin, öka utbudet som sedan skulle sänka priserna och därmed innebära att makten skulle återstå hos *varumärkesägaren*. Med det perspektivet skulle den enda förbättringen för arbetstagarnas position vara i relation till deras prestationsförmåga, som skulle göra det svårare för en del personer inom sexindustrin. ACT NZ nämner därefter:

When people tell me that this change in the law somehow enhances the power and the ability of the prostitute to stand up to the boss, I am genuinely disgusted. (New Zealand Parliament, 2003a).

Här framkommer en känsloladdad moralpolitik om vad som anses vara fel beteende, eller i detta fall fel förhållningssätt till sexarbete och förväntningar på dess reglering. Därefter konstaterades hur prostitution ofta är förknippat med brutala män som utnyttjar kvinnor och lever på deras vinster, samt håller dem i en form av slaveri. Denna prostitutionsreform ansågs påverka detta utnyttjande genom att göra hallickar orädda för polisåtgärder. Detta kontrasterades med argument från NZ Labour, Wairarapa, som konstaterade att förhållandet med staten och polismyndigheterna förespås förbättras genom den nya lagstiftningen (New Zealand Parliament, 2003a). Återigen framkommer liberala argumentationsstrategier mot radikala argumentationsstrategier om vad som anses vara de sanna, lämpliga statliga makttekniker och åtgärder.

Politiska partiet Progressive menade att detta ärende inte alls skall behandlas genom lagförs-

lag, eller juridisk governmentality. Utan snarare genom en utgångsstrategi på myndighetsnivå med fokus på personers behov inom sexindustrin. Till exempel strategier mot droganvändning, rådgivning och yrkesvägledning för att hålla barn utanför sexindustrin, socialt stöd för personer inom sexindustrin och utgång ur industrin (New Zealand Parliament, 2003a). Här framhävs det radikalfeministiska perspektivet om en vilja att bekämpa prostitution och eliminera sexindustrin genom en förskjutning av governmentality till andra institutioner än staten.

Liknande förhållningssätt framkom från andra politiska parti, så som NZ National, Nelson, som argumenterade för att ingen mängd reglering eller inspektion för hälsa och arbets säkerhet någonsin kommer göra prostitution säkert eller hälsofrämjande. Partiet United Future framhöll argument om hur liberal lagstiftning inbjuder möjlighet för kvinno- och barnhandel, vilket har samband med det radikalfeministiska förhållningssättet om en direkt koppling mellan prostitution och sexhandel. Partiet hade fått motargument om en tro att ju mer öppet och liberalt ärendet blir, desto mer skulle det möjliggöra kontroll av kvinnohandel. NZ First var ett annat politiskt parti vars argument grundade sig i ett radikalfeministiskt perspektiv om governmentality genom att förespråka bekämpningsmodellen och nämna ett annat lagförslag grundat i den svenska prostitutionslagstiftningen.

Moralpolitik

Each member here has to live with his or her vote tonight for the rest of his or her life, and I know that some in this House have lived uncomfortably ever since with their “No” vote of 17 years ago¹⁸. (NZ Labour, Christchurch Central) (New Zealand Parliament, 2003a).

Flera parlamentsledamöter kommenterade att ärendet om prostitutionsreformen grundade sig i en samvetesröstning, och en moraldebatt. Exempelvis definierade ACT NZ den parlamentariska debatten om prostitutionsreformslagförslaget som en moraldebatt maskerad som en debatt om folkhälsa, säkerhet, olägenheter och brott mot moral (New Zealand Parliament, 2003a).

/.../ having sex is not the same as buying a beer or a latte. It is not the same as paying for a haircut or for some [dry-cleaning]. Sex is special, and it should not be for sale. (NZ National,

¹⁸ Här hänvisas till parlamentariska debatterna, under år 1985-1986, om homosexuell lagreform ämnat att avkriminalisera homosexuellt sexuellt umgänge samt införa anti-diskrimineringslagar för att skydda homosexuella personer i Nya Zeeland. Lagen passerades år 1986 (Parliamentary Counsel Office, 1986). Enligt NZ, Labour, Christchurch Central, gav denna lagreform den senaste och mest betydande moraldebatten i parlamentet (New Zealand Parliament, 2003a)

Nelson) (New Zealand Parliament, 2003a).

Citatet är en personlig värdering om samhällsfenomenet, och moralpolitik om vad som anses vara rätt och fel sexuellt beteende. Detta kan även kopplas till radikalfeminism och att prostitution aldrig borde funnits och aldrig borde finnas, eller en traditionell sexualideologi om att sexuellt umgänge skall ske i fasta relationer följt av ömhet, närhet och kärlek. Även argument från NZ National, Nelson, om att prostitution enbart är betald våldtäkt, tydde på ett radikalfeministiskt perspektiv. Dessutom användes jämförelser om att det är fel att köpslå med spädbarn eller föräldralösa barn, och att det är fel att ha kommersiell handel på kroppsdelar och dess vätskor, för att mänskliga liv är för värdefulla för handel (New Zealand Parliament, 2003a).

NZ First argumenterade vidare om den normaliserande effekten av prostitutionsreformen och avkriminalisering av sexindustrin, som ansågs förmedla ett budskap om att sexarbete är ett bra karriärsalternativ och att det är som vilket annat yrke. Detta ansågs icke-eftersträvansvärt för att det oftast är unga kvinnor från missgynnande eller med missbrukande bakgrunder som väljer inträde i sexindustrin, och det är även de som egentligen behöver vägledning och hjälp snarare än kunskap om att det är godtagbart att vara sexsäljare (New Zealand Parliament, 2003a). Dessa argument liknar någon form av anti-liberalfeminism, genom eventuellt försök att motarbeta synen på behandling av sexarbete som arbetskraft. Sedermera ansåg Progressive att ordet *sexarbetare* inte borde användas överhuvudtaget på grund av dess normaliserande effekt, samt för att det ger en uppfattning till barn och unga om att *prostitution* är ett produktivt arbete. NZ First ansåg även att lagförslaget normaliserar sexindustrin och förmedlar ett budskap om att det är godtagbart att sälja sin kropp, eller någon annans kropp, och ansåg att ungdomar snarare bör få rena, ärliga, öppna och legitima exempel på karriärsalternativ (New Zealand Parliament, 2003a).

Politiska partiet Progressive ansåg att sexarbete kan och skall elimineras, baserat på argument om fattigdom och slavsystem som även kan och skall elimineras. Detta stod dock i kontrast med argument från exempelvis NZ National, Clevedon, som menade att prostitution funnits i århundraden och förmodligen kommer finnas i flera århundraden till.

Whenever there are people who are impoverished, disadvantaged, the victims of sexual abuse as children, or victims of domestic violence, there is a culture that encourages prostitution. (NZ National, Clevedon) (New Zealand Parliament, 2003a).

NZ National, Clevedon, kommenterade om hur de flesta personer som blir sexsäljare sällan har flera andra val, med några undantag, och är ofta de mest missgynnade människorna i samhället. Detta argu-

ment stod till grund för varför lagförslaget inte ansågs vara tillräckligt, för att hallickar inte kommer stoppas och för att den dåvarande lagen inte verkställdes, vilket förminskade förhoppningarna om att lagförslagets lagstiftning skulle verkställas (New Zealand Parliament, 2003a). Här framkommer en osäkerhet för verkställighet, implementering och påverkan av statliga makttekniker, samt juridisk governmentality på möjlig förbättring av risker och faror inom sexindustrin. Dessutom framförs en form av radikalfeminism om att prostitution inte är ett totalt fritt val, på grund av personernas begränsade valmöjligheter.

En del av argumenten under de parlamentariska debatterna har således haft grund i radikal-feministiska perspektiv om att sexindustrin bör elimineras för att skydda personer i riskzon, medan andra trots på liberalfeministiska åtgärder som att förminska stigma och ge fler valmöjligheter och frihet till personer involverade i sexindustrin, medan andra varit osäkra på statliga makttekniker över lag. Trots det har de flesta, om inte alla, parlamentsledamöter haft fokus på en personlig värdering, och humanitär moralpolitik, om vad som anses det bästa tillvägagångssättet för bästa skydd för missgynnade personer.

Lagförslaget om prostitutionsreform respektive prostitutionsreformsakten

Efter att lagförslaget om prostitutionsreformen passerades år 2003 upphävdes den före detta lagen ”The Massage Parlours Act 1978” och dess reglering ”The Massage Parlours Regulations 1979”, efter att tillägget del tre ”Operator certificates” trädde i kraft (Ministry of Justice, 2017: 23). I riktlinje med det liberalfeministiska perspektivet om frihet och total avkriminalisering beskriver prostitutionsreformsakten legaliteten av sexarbete, i paragraf 7:

No contract for the provision of, or arranging the provision of, commercial sexual services is illegal or void on public policy or other similar grounds. (Ministry of Justice, 2017: 6).

Syftet med prostitutionsreformen har förblivit detsamma sedan lagförslaget (The Justice and Electoral Committee, 2002: 64f; Ministry of Justice, 2017: 4; Bilaga 1), som framhåller ett tvåskikts-system och moralpolitik genom att hävda att avkriminalisering inte är till för att godkänna prostitution, medan den även beskriver en distansering från moralpolitik genom att påstå att den inte är till för att ge moraliska påföljder för prostitution eller dess användning. Det huvudsakliga syftet beskrivs istället bland annat som skydd för mänskliga rättigheter, skydd från exploatering samt främjandet av välfärd, arbetshälsa och arbetssäkerhet. Syftet kan därmed tolkas vara i riktlinje med realpolitik och

arbetskydd snarare än moralpolitik, men påvisar ingen acceptans över sexindustrin utan snarare en tolerans för dess existens.

Ett helt nytt begrepp definieras i prostitutionsreformsakten, “small owner-operated business brothel”, förr benämnt person som bedriver eller har kontroll över ett företag (Ministry of Justice, 2017: 5; The Justice and Electoral Committee, 2002: 67; Bilaga 1). Denna omdefiniering förtydligar vilka bordeller som anses ha en företagschef. Små prostitutionsföretag, eller bordeller, med maximum fyra sexsäljare anses inte ha en prostitutionsföretagschef, för att varje enskild sexsäljare anses ha kontroll över sina intäkter, och har därmed inte certifieringskrav. En annan omdefiniering är paragraf 19 ”Application of Immigration Act 2009” som är den enda paragraf som blivit tillagd oberoende av lagförslagets kommittés rekommendationer (Ministry of Justice, 2017). Paragrafen beskriver hur ingen migration med sexarbete som syfte får ske, vilket kan anses minska risk för sexhandel utifrån ett radikalfeministiskt perspektiv. Men det kan även anses som moralpolitik enligt ett liberalfeministiskt perspektiv på basis av ett förhållningssätt om sexarbete som ett icke-migrationsvärdigt arbete.

Tredje parten ”Operators certificates” i prostitutionsreformsakten 2003 (Ministry of Justice, 2017: 15ff) fanns inte heller med i slutgiltiga lagförslaget. Dock fanns innehållet med i diskussionsunderlaget i förarbetet. Detta ansågs först inte möta avkriminaliseringsmodellens syfte på grund av att licensieringskravet har direkt koppling till legaliseringsmodellen. En del medlemmar i lagförslagets kommitté argumenterade dock för eventuell licensiering då det tillhandahåller redskap som säkerställer att olämpliga människor inte får möjlighet till makt- och kontrollpositioner inom sexindustrin. Genom ett licensieringssystem skulle lokaler vara tillgängliga för inspektion, vilket därmed hade förenklat möjligheten för myndighetskontroll. Detta för att begränsa vem som får bedriva prostitutionsföretag och säkerställa att de i maktpositioner är lämpliga för positionen, samt för att hjälpa till att hålla organiserad brottslighet, kriminella företagare och andra kriminella utanför den kommersiella sexindustrin. På grund av den negativa bibetydelsen av licensiering och dess påverkan på sexsäljare rekommenderades dock inte licensiering av lagförslagets kommitté, istället rekommenderades benämningen certifiering (The Justice and Electoral Committee, 2002: 28). Licensiering har alltså direkt samband med legaliseringsmodellen, som har koppling med moralpolitik om att statlig reglering är till för kontroll över något staten definierat som ett hot mot allmän ordning och folkhälsa. Denna användning av governmentality innebär därmed en direkt inställning av sexindustrin, och använder makttekniker för att påverka och styra människors beteenden för vad som anses vara *folkets bästa*.

The criteria proposed to get certification should be open, transparent and related to the reason for having a certification regime—namely the protection of sex workers. A person should be

entitled to a certificate (as of right) if he or she has no disqualifying convictions. Disqualifying convictions should include offences involving violence, sexual offences, drug dealing offences and arms offences and the offence of participation in a criminal gang. (The Justice and Electoral Committee, 2002: 29).

Genom citatet framkommer argument om certifieringskrav som skydd för sexsäljare från kriminalitet och personer med kriminell bakgrund. Det kan därför argumenteras vara ett realpolitiskt arbetsrättsligt skydd på grund av perspektiv om minimering av risken att arbetsgivare utnyttjar arbetstagare.

Paragraf 31 "Form and content of warrant", paragraf 32 "Powers conferred by warrant" och paragraf 33 "Requirements when executing warrant" är paragrafer som upphävts efter lagtextens uppdateringar (Ministry of Justice, 2017). Detta kan antas bero på att polismyndigheten, efter eget omdöme, kan utöva makt över sexindustrin utan krav om befullmäktigande och fullmakt. Vilket kan anses som moralpolitik då det anförtror sig till varje enskild myndighetspersons egen förmåga till rättvis bedömning. Därutöver framkommer det i paragraf 30:1 (Ministry of Justice, 2017: 14f) att befullmäktigandet får utfärdas, i enlighet med "Search and Surveillance Act 2012", ifall utfärdande tjänsteman är övertygad om att det finns goda skäl att misstänka användning av personer under 18 år för prostitutionsändamål, att prostitutionsarbetsplatsen bedrivs utan certifikat, eller om det finns rimliga skäl att tro att det sker brott och att gå in i lokalen skulle ha syfte att förhindra eller utreda brottet (ibid). Detta klagörande påvisar att paragrafen ämnar skydda sexsäljare från brott eller barnprostitution, och att upphävandet av paragraf 31-33 kanske enbart var på grund av att lagen "Search and Surveillance Act 2012" täcker de områden om arbetssäkerhet som tidigare var täckta av de upphävda paragraferna.

Dessa preciseringar och förändringar kan tyda på en förändring av prostitutionsdiskursen och moraldiskursen i Nya Zeeland, som möjligtvis påverkat avkriminaliseringssystemets blandning av andra regleringsmodeller, exempelvis genom krav om certifikat eller ökad makt för polismyndigheter. Efter 14 år av avkriminalisering av sexindustrin har förmodligen mer fakta framkommit om faktiska åkommor, risker och skeenden. Beroende på hur denna ökade kunskap sedan behandlas och bearbetas inom den juridiska diskursen kan den antingen användas som realpolitik med grund i arbetsskydd för personer inom sexindustrin, eller öka makthavande personers användning av moralpolitik.

Realpolitik

Som redan nämnts kan certifieringssystemet och polismyndighetens makt argumenteras vara ett realpolitiskt arbetsskydd, men även arbetsskydd grundat i moralpolitik. En konkret arbetsrätt är dock tillämpning av lagstiftning kring arbetsmiljö och arbetssäkerhet. Numera finns denna arbetsrätt i

prostitutionsreformsakten, paragraf 10 (Ministry of Justice, 2017: 7), som hänvisar till att alla sexsäljare arbetar under "Health and Safety at Work Act 2015" medan de tillhandahåller sexuella tjänster. Denna paragraf är alltså i riktlinje med liberalfeministiska perspektivet om behandling av sexarbete som arbetskraft, genom att använda samma lagstiftning om arbetsskydd och hälsa som för andra yrkesgrupper.

Behovet av paragraf 16 om särskilt arbetsskydd för sexsäljare (Ministry of Justice, 2017: 9f; Bilaga 1) från hot, utnyttjande och dylikt, kan tolkas vara ett tecken på att sexarbete inte kan behandlas som vilket yrke som helst och att Nya Zealands prostitutionsreformsakt därmed inte heller kan ses som en renodlad liberalfeministisk avkriminaliseringsmodell. Behovet av denna paragraf kan bero på kunskap om sexindustrins relationer med riskfyllda samhällsfenomen, som därefter är grund för perspektiv om behov av statlig governmentality och statlig kontroll för riskfaktorer inom sexindustrin. Detta innebär att begränsningen av individuell frihet kanske är till för att möjliggöra utrymme för behövlig statlig governmentality, för att öka arbets säkerheten inom sexindustrin.

Paragraf 17 om vägran att tillhandahålla kommersiella sexuella tjänster ger sedermera laglig rätt att vägra utföra eller fortsätta tillhandahålla en sexuell tjänst, oberoende möjlig existens av kontrakt. Existensen av ett kontrakt utgör inte i sig självt ett samtycke, om personen inte ger samtycke eller upphäver sitt samtycke. Denna paragraf informerar även att sexköpare inte har rättighet att upphäva, annullera eller återkräva skadestånd för ett kontrakt som senare inte blivit utfört (Ministry of Justice, 2017: 10). Detta är alltså ett specialiserat arbetsskydd för sexsäljare, och inte en rätt för sexköpare. Detta påvisar en annan form av liberal governmentality där den statliga makten och kontrollen ger ökad frihet och arbetsskydd till enskilda sexsäljare. Denna paragraf rekommenderades även av lagförslagets kommitté som ansåg att paragrafen utjämnar maktobalansen mellan sexsäljare och sexköpare. Detta genom att erkänna arbetsrätt att välja transaktioner, utan rädsla för konsekvenser eller repressalier, och ger sexsäljaren självbestämmanderätt om val över sin kroppsliga integritet. Samtidigt argumenterades det under lagförslagets utformning att just denna paragraf påvisar att sexarbete inte kan ses som vilket annat yrke (The Justice and Electoral Committee, 2002: 17), i motsats till liberalfeministiska synen på sexarbete som tjänstgöring.

Paragraf 18 om att vägran att arbeta som sexsäljare inte påverkar rättigheter till sociala förmåner (Ministry of Justice, 2017: 10) kan anses utgöra en nödvändig särbehandling av sexsäljare i jämförelse med andra yrkesgrupper som kan argumenteras vara ett nödvändigt arbetsskydd och en arbetsrätt på grund av de höga riskerna med försäljning av sex för ersättning. Det ökar även möjligheten till utträde ur sexindustrin, vilket har koppling till radikalfeministiska perspektivet om behov att eliminera industrin. Enligt denna paragraf påverkas alltså inte en persons förmåner eller rätt till förmåner, de får inte annulleras eller påverkas på annat sätt om personen vägrar arbeta eller fortsätta

arbete som sexsäljare. Detta i enlighet med ”Social Security Act 1964”, som inte anser sexarbete vara en lämplig anställning. Personers förmåner enligt ”Prevention, Rehabilitation, and Compensation Act 2001” får heller inte annulleras eller på annat sätt påverkas genom att personen kan arbeta som sexsäljare, men vägrar göra det eller fortsätta göra den sortens arbete (Ministry of Justice, 2017: 10).

I lagförslaget rekommenderades denna paragraf om att vägran att utföra sexarbete inte skall påverka rättigheter till sociala förmåner, oberoende om personen redan utför sexarbete eller överväger utföra sexarbete. Denna rekommendation grundades bland annat i kunskap om att sexarbete har koppling till ekonomiska svårigheter, och att staten bör erbjuda stöd för denna sammankoppling genom att återinföra arbetslöshetsersättning och ompröva kriterierna för tillgång till förmåner (The Justice and Electoral Committee, 2002: 25). Med grund i detta argument kan paragraf 18 stödjas av ett perspektiv om behov av liberal statlig governmentality för att skapa valmöjligheter och arbetsskydd, genom att få personer att inte känna behov eller tvång att fortsätta eller börja arbeta inom sexindustrin. Det kan även argumenteras vara i motsats till liberalfeministiska synen om behandling av sexarbete som vilket annat arbete, och istället grundat i moralpolitik och radikalfeministiska synen om att sexarbete inte är lämplig anställning.

Moralpolitik

Som redan nämnts finns det paragrafer i prostitutionsreformsakten som kan tolkas som realpolitik, arbetsskydd, moralpolitik eller en blandning beroende på vilken argumentationsstrategi eller ideologisk utgångspunkt som används. En moralpolitisk paragraf är exempelvis implementering av ”Immigration Act 2009” (paragraf 19), som även kan argumenteras vara arbetsskydd för personer utsatta för sexhandel enligt en radikalfeministisk tolkningsmodell. Däremot kan paragraf 19(1)(a) (Ministry of Justice, 2017: 10) argumenteras vara moralpolitik då den beskriver att inget visum får beviljas en person som har utfört kommersiellt sexarbete, eller avser utföra kommersiellt sexarbete. I och med att somliga regleringsformer kring prostitutionspolitik ibland sparar uppgifter om personer som utfört sexarbete, kan denna paragraf förhindra en person att få inträde i landet om denne någon gång i sitt liv registrerats som sexsäljare. Denna paragraf kan tolkas som moralpolitisk governmentality genom styrning av personer på grund av en statlig inställning till personers nuvarande eller dåtida beteende. Om argumentet för paragraf 19(1)(a) är skydd och säkerhet för existerande sexsäljare, möjlig sexhandel, migrationsrelaterat sexarbete eller risk för en ökning av sexindustrin, finns paragraf 19(2), som kan användas som motargument för nödvändigheten av paragraf 19(1)(a). Paragraf 19(2) beskriver:

It is a condition of every temporary entry class visa granted under the [Immigration Act 2009] that the holder of the visa may not, while in New Zealand,

- (a) provide commercial sexual services; or
- (b) act as an operator of a New Zealand business of prostitution; or
- (c) invest in a New Zealand business of prostitution. (Ministry of Justice, 2017: 10).

Paragraf 19(3) nämner sedermera att en tillräcklig anledning för att en person skall bli ansvarig för utvisning ("section 157 of the Immigration Act 2009") är ifall migrationsministern eller dess tjänstemän, med rimliga skäl, anser att personen är engagerad i sexindustrin, genom att erbjuda sexuella tjänster personligen, vara ansvarig över försäljning av sexuella tjänster eller investera i affärer som tillhandahåller sexuella tjänster (Ministry of Justice, 2017: 11). Detta kan även anses vara moralpolitik då det påvisar en etisk värdering om migrationssexarbete och bedömning om ökning av sexindustrin, samt moralpolitik då användningen av statliga och juridiska makttekniker grundas i en ovilja att personer med bakgrund i sexindustrin skall kunna få inträde i landet.

En annan orsak till denna paragraf kan vara moralpanik¹⁹ eller rädsla. I lagförslaget framkom exempelvis att många som motsatte sig avkriminalisering av sexindustrin grundade sina argument i erfarenhet och forskning om att systemet lett till en ökning av prostitution. Oppositionen grundade argumentet på en högt rapporterad, påstådd, 400 procentig tillväxt av sexindustrin i New South Wales, Australien, efter att deras avkriminaliseringssystem trädde i kraft. Tjänstemän rapporterade dock till lagförslagens kommitté att detta anspråk inte kunde bevisas bero på att lagreformen i sig leder till en tillväxt av sexindustrin (The Justice and Electoral Committee, 2002: 5f), då det exempelvis kan bero på en minskad rädsla inom sexindustrin och därmed ökad synlighet. Detta kan även tolkas som ett moralpolitiskt argument då det grundar sig i en personlig värdering om direkt korrelation mellan en regleringsmodell och statistik om industrin den reglerar. En ökning av sexindustrin kan i själva verket bero på flera faktorer, bland annat att existerande sexsäljare och bordeller blir mer mottagliga eller samarbetsvilliga. Moralpolitik kan därför anses haft påverkan på prostitutionsreformsakten på grund av moralpanik över sexindustrins nationella ökning, ökning av migrationssexarbete eller sexhandel.

7. Avslutande diskussion

Syftet med denna forskning var att förstå betydelsen och påverkan av motpolerna moralpolitik och realpolitik i lagförslaget och prostitutionsreformsakten. Detta påvisades genom olika former av argu-

¹⁹ Moralpanik är en kraftig fördömande känsla eller rädsla för ett socialt fenomen, som anses vara ett samhällshot eller skadligt för samhället

mentationsstrategier för och emot prostitutionsreformen baserade på liberalfeministiska och radikal-feministiska perspektiv om försäljning av sex för ersättning. Det framkom svårigheter att särskilja kontraktsperspektiv med folkhälsoperspektiv i argument baserade på *arbetsrätt*, exempelvis möjlighet till anställningskontrakt, och moralpolitiska argument för *folkets rätt*, så som att inte behöva uppleva för explicit reklam eller annonsering. Den moralpolitiska aspekten av prostitutionsreformen i Nya Zeeland synliggjordes genom olika värderingar om orsaksfaktorer för effekten av och risker med sexindustrin, exempelvis ifall utnyttjandet som förekommer inom sexindustrin är ett inneboende problem eller beroende av andra faktorer. Dessutom framkom moralpolitik ibland som en del av grunden för arbetsskydd och särskilda arbetsrättigheter, exempelvis att en vägran att arbeta med sexarbete inte får påverka sociala förmåner.

Prostitutionsdiskursens utveckling under prostitutionsreformen var främst synlig i förändringen av lagförslaget till lagtext genom applicering av alltfler moralpolitiska element, så som paragraf 19 om immigrationsreglering i relation till sexarbete. Detta kan ha påverkats av de parlamentariska debatternas språkanvändning och argumentationsstrategier, exempelvis genom att grunda argument i personliga typfallsbeskrivningar, ideologiskt grundade förhållningssätt gentemot reglering av sexindustrin eller rädsla för industrins expanderings.

Moralpolitiken i de parlamentariska debatterna och lagtexten bevisade att reglering av sexindustrin fortfarande är baserad på moraliska förhållningssätt och olika diskursspecifika syner på sanning, om bland annat rätt eller fel beteende, fria val eller utnyttjande, och oacceptabla eller acceptabla samhällsfenomen. Dessa diskurser framkom genom varierande feministiska syner på orsaksfaktorer för riskerna inom sexindustrin, en ambivalent syn på sexindustrins ofrånkomliga existens eller rätt och fel begreppsdefinitioner och ordanvändningar. Nästintill alla argument för eller emot avkriminaliseringsmodellen, samt prostitutionsreformens syfte, hade dock fortfarande grund i humanitära principer om behov av säkerhet och skydd för sårbara personer inom sexindustrin, samt behov av någon form av governmentality. Ingen ville se en ökning av industrin i sig självt, en del ansåg sexindustrin vara ett oundvikligt socialt system som bör regleras, en del ansåg sexarbete som arbetskraft, och en del förespråkade en total eliminering av sexindustrin.

Dessa exempel är enbart några för att belysa hur radikal-feministiska och liberalfeministiska grunder för personliga, moralpolitiska värderingar om reglering kring sexindustrin framkom i analysen. Dessa olika förhållningssätt hade även varierande relation till frågor om frihet, arbetsskydd och behov av governmentality för reglering av sexindustrin. Därmed kan det konstateras att prostitutionsreformsakten i Nya Zeeland har grund i ett tvåskiktssystem om behandling av sexarbete som arbete berättigat arbetsrättigheter grundat i riskminimering och arbetsskydd, men samtidigt ett icke-erkännande av sexarbete som vilket arbete som helst. Dessutom kan prostitutionsreformsakten anses

som en lag delvis grundad i varierande personliga värderingar och moral om strävan till acceptans, tolerans eller eliminering av det sociala fenomenets existens.

Tidigare forskning (Abel, 2014; Wahab & Abel, 2016; Wahab & Panichelli, 2013) tyder på liknande resultat i relation till moralpolitik om reglering av sexindustrin samt tvåskiktssystem i prostitution reformsakten. Men på grund av den tidigare forskningens olika forskningsansatser och forskningssyften, kan denna forskning inte direkt relateras eller jämföras med andra forskningsresultat. Denna forskning grundade sig dock i kontrasterande teoribildningar som möjliggjorde en mer heltäckande förståelse över problemperspektivet och forskningssyftet. Med mer utrymme och tid skulle denna forskning kunnat fokusera på fler detaljer inom det empiriska materialet, så som annonseringsrestriktioner, eller på fler nivåer av governmentality som påverkat prostitution reformen, exempelvis överföring av makt och ansvar till lokalmyndigheter eller påverkan av transnationell governmentality.

Ett område, uppförandekoder inom sexarbete i Nya Zeeland, som avgränsades från denna analys är även någonting som kan bidra till vidare forskning. I lagförslaget (The Justice and Electoral Committee, 2002: 13) markeras hur riktlinjer och uppförandekoder för sexarbete inte godkänts än av ministeriet eller genomgått en samrådsförfarande konsultation. Nya Zealands prostitutionskollektiv har dock på egen hand utgivit en broschyr om uppförandekoder och riktlinjer för sexarbete (NZPC, u.å.b), vilken skulle behöva analyseras med fokus på moralpolitik eller realpolitik i förhållande till lagen. Vidare forskning om uppförandekoder för sexindustrin i Nya Zeeland kunde därmed utgöras med fokus på implementering av lag, och påverkan av moralpolitiska respektive arbetsrättsliga perspektiv på bland annat erfarenheter av stigmatisering och arbets säkerhet inom sexarbete och för sexsäljare i praktiken.

Referenslista

Abel, G (2014) A decade of decriminalization: Sex work ‘down under’ but not underground.

Criminology & Criminal Justice. Vol. 14 (5), 580-592

Boréus, K (2011). *Texter i vardag och samhälle*. Ahrne, G & Svensson, P (red). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Bryman, A (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber

Comte, J (2014). Decriminalization of Sex Work: Feminist Discourses in Light of Research. *Sexuality & Culture*. Vol 18 (1), 196-217

Foucault, M (2002). *Sexualitetens historia. Band 1, Viljan att veta*. Göteborg: Daidalos
[Ursprunglig titel: La volonté de savoir]

- Foucault, M (1987). *Sexualitetens historia. Band 3, Omsorgen om sig*. Stockholm: Gidlunds Bokförlag [Ursprunglig titel: Le souci de soi]
- Harrington, C (2012). Prostitution Policy Models and Feminist Knowledge Politics in New Zealand and Sweden. *Sexuality Research & Social Policy: Journal of NSRC*. Vol 9 (4), 337-349
- Jönson, H (2010). *Sociala problem som perspektiv: En ansats för forskning & socialt arbete*. Malmö: Liber
- Laverack, G & Whipple, A (2010). The sirens' song of empowerment: a case study of health promotion and the New Zealand Prostitutes Collective. *Global Health Promotion*. Vol 17 (1), 33-38
- Mac, J (2016). What do sex workers want? *TEDx Talks* [Youtube] 26 februari. Tillgänglig: https://www.youtube.com/watch?v=VJRBx0JjM_M [Hämtad: 03-03-2017]
- Merriam-Webster (u.å.). Realpolitik. *Merriam-Webster Dictionaries*. [Ordbok] u.å. Tillgänglig: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/realpolitik> [Hämtad: 01-06-2017]
- Ministry of Business, Innovation and Employment (2016). *Employment Relations Act 2000*. Wellington: Ministry of Business, Innovation and Employment
- Ministry of Justice (2015). *Crime Act 1961*. Wellington: Ministry of Justice
- Ministry of Justice (2016b). *Human Rights Act 1993*. Ministry of Justice: Wellington
- New Zealand Government (2008). *Report of the Prostitution Law Review Committee on the Operation of the Prostitution Reform Act 2003*. Wellington: Ministry of Justice
- New Zealand Parliament (u.å.). *Manukau City Council (Regulation of Prostitution in Specified Places) Bill*. Tillgänglig: https://www.parliament.nz/en/pb/bills-and-laws/bills-proposed-laws/document/00DBHOH_BILL10290_1/manukau-city-council-regulation-of-prostitution-in-specified [Hämtad: 26-03-2017]
- New Zealand Parliament (2015) Manukau City Council (Regulation of Prostitution in Specified Places) Bill- Second Reading- Part 4. *New Zealand Parliament* [Youtube] 25 februari. Tillgänglig: https://www.parliament.nz/en/pb/bills-and-laws/bills-proposed-laws/document/00DBHOH_BILL10290_1/tab/video [Hämtad: 26-03-2017]
- Nilsson, R (2008). *Foucault: en introduktion*. Malmö: Égalité
- NZPC (u.å.a). About NZPC. *New Zealand Prostitutes' Collective*. Tillgänglig: <http://www.nzpc.org.nz/about/> [Hämtad: 24-03-2017]
- NZPC (u.å.b). All Business Code of Conduct. *New Zealand Prostitutes' Collective*. [Poster] u.å. Tillgänglig: <http://www.nzpc.org.nz/wp-content/uploads/Code-of-Conduct-poster.pdf> [Hämtad: 24-03-2017]
- Occupational Safety and Health Service (2004). *A Guide to Occupational Health and Safety in the New Zealand Sex Industry*. Wellington: Department of Labour

Overs, C & Loff, B (2013). Toward a legal framework that promotes and protects sex workers' health and human rights. *Health and human rights*. Vol. 15 (1), 186-196

Oxford dictionaries (u.å.). Realpolitik. *Oxford Living dictionaries*. [Ordbok] u.å.
Tillgänglig: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/realpolitik> [Hämtad: 01-05-2017]

Oxford dictionary (2017a). Political morality. *Oxford University Press*. [Ordbok] u.å.
Tillgänglig: https://en.oxforddictionaries.com/definition/political_morality [Hämtad: 04-05-2017]

Oxford dictionary (2017b). Moral. *Oxford University Press*. [Ordbok] u.å. Tillgänglig:
<https://en.oxforddictionaries.com/definition/moral> [Hämtad: 04-05-2017]

Parliamentary Counsel Office (1986). Homosexual Law Reform Act 1986. *New Zealand Parliament*. Tillgänglig: <http://www.legislation.govt.nz/act/public/1986/0033/latest/whole.html>
[Hämtad: 04-05-2017]

Parliamentary Counsel Office (u.å.). Prostitution Reform Act 2003- Versions and amendments. *New Zealand Parliament*. Tillgänglig:
<http://www.legislation.govt.nz/act/public/2003/0028/latest/versions.aspx?av=True> [Hämtad: 04-05-2017]

Pateman, C (1988). *The sexual contract*. Cambridge: Stanford University Press

Prostitution Law Review Committee (2005). The Nature and Extent of the Sex Industry in New Zealand: An Estimation. *Ministry of Justice*. [Dokument] April.

Tillgänglig: <http://www.justice.govt.nz/assets/Documents/Publications/nature-extent-sex-industry.pdf> [Hämtad: 06-03-2017]

Rennstam, J & Wästerfors, D (2011). Att analysera kvalitativt material. Ahrne, G & Svensson, P (red). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Stanford Encyclopedia of Philosophy (2013). Liberal Feminism. *Stanford University*. [Uppslagsbok] 30 september. Tillgänglig: <https://plato.stanford.edu/entries/feminism-liberal/>
[Hämtad: 05-05-2017]

Stanford Encyclopedia of Philosophy (2013). Feminist Political Philosophy. *Stanford University*. [Uppslagsbok] 1 april. Tillgänglig <https://plato.stanford.edu/entries/feminism-political/#RadFem> [Hämtad: 05-05-2017]

Stanford Encyclopedia of Philosophy (2013). Feminist Perspectives on Power. *Stanford University*. [Uppslagsbok] 7 juli. Tillgänglig <https://plato.stanford.edu/entries/feminist-power/#RadFemApp> [Hämtad: 05-05-2017]

Vetenskapsrådet (u.å.). Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning. <http://www.codex.vr.se/texts/HSEFR.pdf> [Hämtad 13-03-2017]

Wahab, S & Abel, G (2016). The Prostitution Reform Act (2003) and Social Work in

Aotearoa/New Zealand. *Journal of Women and Social Work*. Vol. 31(4), 418-433

Wahab, S & Panichelli, M (2013). Ethical and Human Rights Issues in Coercive Interventions With Sex Workers. *Journal of Women and Social Work*. Vol. 28(4), 344-349

West, J (2000). Prostitution: Collectives and the Politics of Regulation. *Gender, Work and Organization*. Vol. 7 (2), 106-118

Wijers, M (2001). *Criminal, victim, social evil or working girl: legal approaches to prostitution and their impact on sex workers*. Madrid: Instituto de la Mujer, UNED

Winther Jørgensen, M & Phillips, L (2005). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

Östergren, P (2010). *Porr, horor och feminister*. Stockholm: Dejavu Publicerings AB

Empiri

Ministry of Justice (2017). Prostitution Reform Act 2003. *New Zealand Legislation* [Lagtext] 1 Mars. Tillgänglig: <http://www.legislation.govt.nz/act/public/2003/0028/latest/DLM197815.html> [Hämtad: 26-03-2017]

New Zealand Parliament (2003a). Prostitution Reform Bill- Procedure, Third Reading. *New Zealand Parliament*. [Protokoll] 25 Juni. Tillgänglig: https://www.parliament.nz/en/pb/hansard-debates/rhr/document/47HansD_20030625_00001319/prostitution-reform-bill-procedure-third-reading [Hämtad: 26-03-2017]

New Zealand Parliament (2003b). Prostitution Reform Bill- Second Reading. *New Zealand Parliament*. [Protokoll] 19 Februari. Tillgänglig: https://www.parliament.nz/en/pb/hansard-debates/rhr/document/47HansD_20030219_00001132/prostitution-reform-bill-second-reading [Hämtad: 26-03-2017]

The Justice and Electoral Committee (2002). Prostitution Reform Bill 2000. *New Zealand Parliament*. [Lagförslag] 29 November. Tillgänglig: https://www.parliament.nz/resource/en-NZ/47DBSCH_SCR2281_1/bda2c0743e85fcfd5f6188e72f123430075a6921 [Hämtad: 06-03-2017]

Bilaga 1 (Prostitution Reform Act 2003)

Part 1 Preliminary provisions

3 Purpose

The purpose of this Act is to decriminalise prostitution (while not endorsing or morally sanctioning prostitution or its use) and to create a framework that—

- (a) safeguards the human rights of sex workers and protects them from exploitation:
- (b) promotes the welfare and occupational health and safety of sex workers:
- (c) is conducive to public health:
- (d) prohibits the use in prostitution of persons under 18 years of age:
- (e) implements certain other related reforms.

4 Interpretation

(1) In this Act, unless the context otherwise requires, —

brothel means any premises kept or habitually used for the purposes of prostitution; but does not include premises at which accommodation is normally provided on a commercial basis if the prostitution occurs under an arrangement initiated elsewhere

business of prostitution means a business of providing, or arranging the provision of, commercial sexual services

client means a person who receives, or seeks to receive, commercial sexual services

commercial sexual services means sexual services that—

- (a) involve physical participation by a person in sexual acts with, and for the gratification of, another person; and
- (b) are provided for payment or other reward (irrespective of whether the reward is given to the person providing the services or another person)

member means a member of the Prostitution Law Review Committee

premises includes a part of premises

prostitution means the provision of commercial sexual services

Prostitution Law Review Committee means the committee appointed under section 43²⁰

public place—

- (a) means a place that is open to, or being used by, the public, whether admission is free or on payment of a charge and whether any owner or occupier of the place is lawfully entitled to exclude or eject a person from that place; and
- (b) includes any aircraft, hovercraft, ship, ferry, or other vessel, train, or vehicle carrying or available to carry passengers for reward

²⁰ Ändrats från section 90 i lagförslaget (The Justice and Electoral Committee, 2002: 67)

sex worker means a person who provides commercial sexual services

small owner-operated brothel²¹ means a brothel—

- (a) at which not more than 4 sex workers work; and
- (b) where each of those sex workers retains control over his or her individual earnings from prostitution carried out at the brothel

territorial authority has the same meaning as in section 5(1)²² of the Local Government Act 2002.

(2) In this Act, a reference to **providing** or **receiving** commercial sexual services means to provide or receive those services personally (rather than arranging another person to provide the services or arranging for the services to be received by another person).

(Ministry of Justice, 2017: 4)

Protections for sex workers

16 Inducing or compelling persons to provide commercial sexual services or earnings from prostitution

(1) No person may do anything described in subsection (2) with the intent of inducing or compelling another person (**person A**) to—

- (a) provide, or to continue to provide, commercial sexual services to any person; or
- (b) provide, or to continue to provide, to any person any payment or other reward derived from commercial sexual services provided by person A.

(2) The acts referred to in subsection (1) are any explicit or implied threat or promise that any person (**person B**) will—

- (a) improperly use, to the detriment of any person, any power or authority arising out of—
 - (i) any occupational or vocational position held by person B; or
 - (ii) any relationship existing between person B and person A:
- (b) commit an offence that is punishable by imprisonment:
- (c) make an accusation or disclosure (whether true or false)—
 - (i) of any offence committed by any person; or
 - (ii) of any other misconduct that is likely to damage seriously the reputation of any

²¹ Tidigare definition: “(2) For the purposes of this Act, a person **operates**— (a) a business of prostitution if the person- (i) carries on that business: (ii) manages or takes part in the management of that business: (iii) has day-to-day control of the conduct of that business:” (The Justice and Electoral Committee, 2002: 67).

²² Ändrats från section 2(1) i lagförslaget (The Justice and Electoral Committee, 2002: 67)

person; or

(iii) that any person is unlawfully in New Zealand:

(d) supply, or withhold supply of, any controlled drug within the meaning of the Misuse of Drugs Act 1975.

(3) Every person who contravenes subsection (1) commits an offence and is liable on conviction to imprisonment for a term not exceeding 14 years.

(Ministry of Justice, 2017: 9)